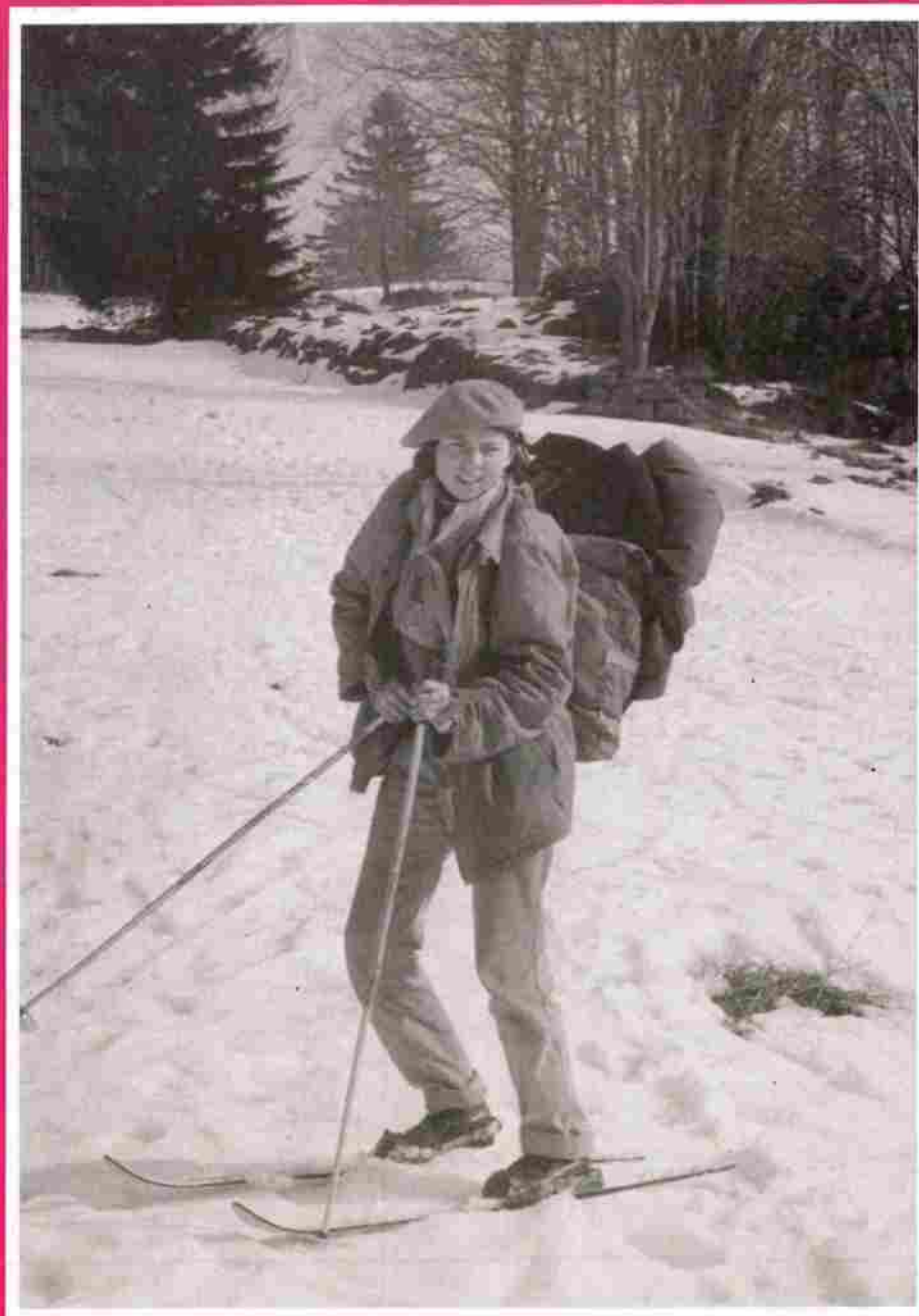
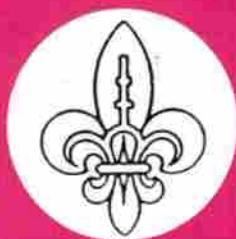

SKAUTING 5

Z OBSAHU:

Stránka pro OS
str. 7

GOLEM
str. 9

HRY VE MĚSTĚ
A NĚCO
PRO PTÁKY
str. 10-11

UMĚNÍ
NEJMENŠÍCH
str. 13

LEDEN 1993
ROČNÍK 31

Krátce od Vás pro Vás	2
Z novoročního projevu Václava Klause	3
Sbohom, milé sestry, milí bratři?	3
Bolestné tápání	3
Historie	4-6
Skautské kalendárium LEDEN-ÚNOR	
RNDr. Bohuslav Řehák, čestný velitel Junáka	
Miloš Seifert - Woowotanna	
"ZA ČIN JUNÁČKÝ" poprvé	
Josef Rossler-Ořovský	
Jak náčelník zachránil naši reputaci	
Strana pro OS	7
Patříme i my, oldskauti, do světové skautské rodiny?	
Co dělat v OS-klubech	
R&R	8-9
Rover lesní na parketu, aneb kulturní hody	
Bedna nápadů pro R&R	
Golem	
Vůdcům a vůdkyním	10-11
Hry ve městě	
Zalesácká praxe - něco pro pláky	
Vlčata a světlušky	12-13
Vodácké doplňky včítat a světlušek	
Umění nejmenších	
Naléhavé varování	
Diskuse - Názory - Kritika	14-15
"Spanilý jízdy" VII. sněmu	
Vývolení a pravověrnost - či co je vlastně skauting?	
Skauting a společnost	
Z dopisů	15
Kousek exilové historie	16
VELEN - Jak jsme ho znali	
Jak dál v cizině a u nás	17
Skauting v USA (3)	18
Jubilea	18-19
Zprávy	19

Fotografie na obálce: Anna Cuhrová (1. strana)
Mirko Juna (4. strana)

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE

Thinking Day

Z historie světového dívčího skautingu

Kousek exilové historie

Jaké by měly být nové stezky

SKAUTING

měsíčník pro skautskou výchovu

vydává Junácká edice pro Český a Slovenský Skauting

šéfredaktor a grafická úprava - Michala Ročmanová

redakční rada:

Josef Boško	Eduard Pachman
Jiří Čejka	Jaroslava Pešková
Zdeněk Hájek	Tomáš Řehák
Milan Husák	Vlasta Šebestová
Nora Janotová	Ondřej Vanke
Vladimír Kopřiva	Jiří Zachariáš
Iva Macková	Jiří Zajíc
Michal Neděla	

Adresa redakce:

Skauting, Senovážné náměstí 24, 116 47 Praha 1

Cena výtisku 6,- Kčs

Předplatné na celý rok včetně poštovního 65,- Kčs

Bankovní spojení: ČS Praha 1, č. ú. 5013050-018/0800

Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou

pošt - Střední Čechy v Praze, č.j. P/FiS-1865/1992

ZASLANÉ RUKOPIŠY, KRESBY A FOTOGRAFIE SE ARCHI-

VOUJÍ A VRACEJÍ SE NA VYŽÁDÁNÍ ODESILATELE.

Uzávěrka 5. čísla byla 4.12.92, uzávěrka 6. čísla pak 18.1.93

Termín pro odevzdání příspěvků do 7. čísla: 1. 2. 93

UZÁVĚRKA 7. ČÍSLA: 15. 2. 1993

BUDE...

BRDY 93

letos trochu netradičně

Konají se (tradičně) druhou sobotu

v únoru tj. 13. 2. 1993.

Příjezd, sraz a návrat oddílů ten-

krát ponecháme zcela na jejich

vůli. UPOZORŇUJEME NA MA-

LOU KAPACITU TRATI A VLAKŮ

DOBŘÍŠ-PRAHA, větší počet

skautů by odpoledne a k večeru

nemusel vlak pobrat. Bude lépe se

vracet na některou stanici trati

Praha-Plzeň.

SRAZ - setkání putujících bude

mezi 12.-13. hodinou, a to na Ky-

tlínské louce. Tam se budou roz-

dávat "pamětní listyčky" a bude

připraven čaj.

Program pro cestu (i na místě sra-

zu) ponechává PRJ na jednotliv-

ých oddílech (nebo střediscích).

Nebude tedy "centrální" příprave-

na soutěž pro všechny účastníky.

Za výchovný odbor PRJ
Kamil Budera

Šedá družina 166. oddílů skautů
z Prahy 3 pořádá turnaj v kno-
líkové kopané, který proběhne
v únoru až dubnu 93. Přihlášky do
turnaje podávejte do 9.2. 93 na
adresu:

skautská klubovna,
Milešovská 1, Praha 3.

25členný pávecký sbor oldskaut-

ské gildy z Provence ve Francii na

svém turné střední Evropou příje-

de do Prahy a uspořádá pro naše

rovery, rangers a dospělá skau-

ty koncert, který se bude konat

v pátek 23. dubna - v předvečer

svátku patrona sv. Jiří - v 18.00

hod. v divadelním sále u Salesiá-

nů (býv. Klíčovovo divadlo)

v Praze 8-Kobylisích.

Vstupné na koncert bude dobro-

volné, výtěžek bude věnován na

skautský dobročinný fond.

Ubytování pro naše francouzské

hosty již nabídli ve svých rodinách

oldskauti z 24. střediska "Sever"

v Praze 8, oldskautské kluby z Pra-

hy 2 a OS "Kruh" z Prahy 1.

-V-

Úprava registračního pokynu pro

roverské kmene a oddílů rangers.

V souladu se závěry V. sněmu se

upravuje registrační podmínka pro

evidenci roverského kmene nebo

oddílů rangers následovně:

Roverský kmen či oddíl rangers

musí mít minimálně 8 členů, kteří

ukončili základní školní docházku

nebo kvintu a jednoho dospělá-

ho vedoucího. V případě směně-

ho kmene stojí v čele jako vedoucí

plnoletý muž i žena. Po splnění

především podmínek je roverský

kmen nebo oddíl rangers zaregis-

trován na středisku jako samos-

tatná výchovná jednotka se všemi

právy a povinnostmi.

Za organizační radu:

B. Novák

Předsedům ORJ

Vážené bratři

1) V r. 1992 - jako v každém roce - došlo k odchodu některých bratrů

z činnosti ÚRK ať již pro nemoc, úmrtí nebo z jiných důvodů.

Prosíme Vás proto o navržení nových členů, kteří by byli kooptováni

do ÚRK a mohli začít pracovat již v roce 1993. Děkujeme Vám za

pochopení a tím i k zlepšení práce ÚRK.

2) Připomínáme termíny k zaslání zpráv

a) do 28.2. 93 - revizní zprávy za rok 1992 na předepsaném tiskopisu,

zaslaném na ORJ v Tříně 1992,

b) do 31.10. 93 - revizní zprávy z táborů.

Předseda ÚRK František Jelinek v.r.

25. středisko "VATRA" Praha 8

oznamuje, že člen odd. 1. OS

"Přátelé Vátr" br. Jaroslav Šálek

redaktor Mladé fronty DNES

držel 15.10.1992 v Paříži v rámci

udělení výročních cen FAIR PLAY

organizací UNESCO "Čestný di-

plom" za propagaci myšlenek

fair play.

Petr Vopálka

Všem světluškám, skautkám, le-

soškolačkám světluškovských les-

ních škol s díky za milé vzpomínky

přijíždějí dobrý nový rok 1993.

Karla Lebedová

OMLUVA

Autorkou obou fotografií na obálce

čísla 4. byla Anna Cuhrová a niko-

liv jak bylo uvedeno u 1. strana

Redakce

Z novoročního projevu českého premiéra Václava Klause

... Obnova základních občanských práv a svobod, ale i uvědomování si základních občanských povinností s sebou přináší něco, co přesahuje rámec praktické, každodenní politiky a co není vidět v žádných ekonomických nebo sociálních statistikách. Jedná se o zahájení duchovní obrody české společnosti, o její návrat ke kořenům naší národnosti a státní existence, o její návrat k evropským tradicím. Mám tu především na mysli křesťanskou tradici v tom nejširším slova smyslu...

Foto František Bobek

Sbohom, milé sestry, milí bratia?

Nad našimi tábory v roce 1993 již nebude vlát československá vlajka, od Nového roku již nebude na rukávech skautských košil domovenka "Čechoslovakia" při cestě do zahraničí. Naše země je od tohoto dne o třetinu menší, na východě má nového, hranicí odděleného souseda.

Sbohem - ale vždyť těmito slovy se loučíme i s nejlepším přítelem u domovních dveří, aniž je to na věky nebo ve zlém. Buď v duchu se mnou, s mou úctou, s mým přátelstvím, mou láskou - do té chvíle, kdy se znovu s radostí setkáme.

Nerozhodli jsme tak my, rozhodli tak jiní - a československý skauting, jehož 80leté výročí jsme spolu před dvěma roky vzpomínali, ukončil jednu etapu svého dramatického, nezapomenutelného a potěšitelného rozvoje. Ukončil ji tak, jak ji podmínila změna naší společné vlasti.

Vlast... "Milovat vlast svou a sloužit jí věrně v každé době..." Slibovali jsme tak my všichni, Češi i Slováci, a budou tak slibovat i další generace skautů a skautek bez rozdílu hranic. Vlast... Co znamená, co obsahuje toto slovo: místo mého narození? Místa mého dětství? Místa plánů, snů a představ? Místo, kde žijí ti, kteří jsou mi nejbližší a nejdražší? ... Lesy, řeky a potoky, hory, krajiny toulek, tichých zamyšlení a prožitků, daleké obzory i intimní místa... V létech, kdy skautování v Čechách bylo pro stálý "zájem" StB nemožné, odcházeli jsme do slovenských hor tábořit, putovat, prožívat naplno skautská přátelství, která se vrývala do duše i do srdce a naplňovala ona zavazující slova "milovat vlast svou... býti bratrem..." a od té doby vím, že moje vlast ani skautské bratrství nemohou být rozdělována ani duchovní, ani fyzickou hranicí, ani jazykem, ani vyznáním. Hraniční kameny a celnice nemohou určovat, kde se cítím být mezi svými, ve své vlasti.

"Věrně sloužit v každé době" - nikoliv pouze v lehké, nenáročné době, ale zejména a právě tehdy, kdy jsou naše ideály ohroženy, kdy bratrství skautů podstupuje zkoušku záštími či pohrdáním druhých. Ve světových organizacích jsme - Češi a Slováci - dodnes jedinými představiteli a zástupci slovanských zemí; kdo by si měl být v bratrství bližší než právě my?

Miluji dál svou vlast, vlast svých bratrů a sester, od západní hranice v šumavských lesích až po východní průzračné bystřiny slovenských hor. Zavazuje mne k tomu minulost i budoucnost, zavazuje mne k tomu skautský zákon a slib. Sbohem, a sejděme se!

V/K

BOLESTNÉ TÁPÁNÍ

Jsmo vinni rozdělením Československa? Ne, nejsme. Přestaňme tedy sáhodlouze rozumovat nad tím, že jsme kdysi slibovali zemi, jejíž jméno, ale ani podoba na mapě Evropy již neexistuje. Ostatně - dnešní děti - členové oddílů již dobré dva roky slibují věrnost "pouze" vlasti, beze jména.

V novinách často čteme slova lítosti nad rozchodem našich republik. Jistěže, i nás rozchod mrzí, ale není nakonec výsledkem neoficiálního referenda, kterým se v obou republikách staly poslední volby? Jestliže jsme se rozhodli pro občanskou svobodu, pak jsme se rozhodli i pro odpovídající podobu státoprávního uspořádání. Skautky i skauti na Slovensku nepřestanou být našimi sestrami a bratry vytyčením státní hranice. Vždyť i mezi jinými státy existují hranice a přece v nich žijí skauti. Všechny nás spojuje věrnost ideálům a principům skautingu. Slovenští skauti budou jistě rádi zvát své přátele z Čech, Moravy a Slezska, kteří právě proto, že pojedou do zahraničí, si budou moci uvědomit rozdílnost našich kultur. A naši skauti budou mít dobré vztahy s oddíly slovenskými, se kterými nás bude spojoovat krom skautské otevřenosti také podobnost jazyka.

Jsmo vinni rozdělením Československa? Ne, nejsme. Přestaňme tedy plakat nad rozlítým mlékem. Nový český stát je opřen o tisícileté tradice naší státnosti, na svéprávnosti našeho národního společenství. Je tedy dílem rozumným. Nám nezbyvá než hledat a nalézat smysl naší státnosti, dějin, kultury, vydat se do hor k čistým nezakaleným pramenům a bez pocitu malosti to vše předávat v oddílech.

Nehledme nazpět s nostalgii a neříkajme: "Sbohem Československo". Říkejme: "Vítejte v novém státě!".

Ondra Vanke

Když jsme na závěr poslední ústřední rady Českého a Slovenského skautingu zpívali státní hymnu, neubránili jsme se dojetí. Nebyl to však lesk slz, ale příslib, že český a slovenský skauting má společnou budoucnost i v evropském a světovém rozměru. To jsme si slíbili - a bratr po mé pravici, můj starý přítel, mi vtiskl na památku do dlaně slovenský slibový odznak.

Jan Pisko

KALENDÁRIUM LEDEN - ÚNOR

- 17.1.1920** - osmnáctiletý skaut Rudolf Plajner zachránil s nasazením vlastního života tři topiči dětí z rozvodněné Svatky. Tento čin oceněn udělením vůbec prvního odznaku "Za čin junácký"
- 17.1.1932** - zemřel první starosta Svazu junáků skautů RČS br. Josef Rössler-Ořovský
- 19.1.1915** - první výroční hromada spolku Junák-Český skaut
- 20.1.1935** - slavnostní otevření kluboven na lodi Skaut v Praze na Vltavě. Zakoupil a organizoval Jar. Foglar.
- 21.1.1943** - zatčen gestapem br. náčelník Rudolf Plajner
- 21.1.1982** - zemřel br. František Jandus, člen SO a nositel Řádu Stříbrného vlka
- 22.1.1939** - první (ustavující) sněm Junáka v sále Městské knihovny v Praze 1
- 23.1.1934** - ustaven esperantský odbor Svazu na místo Esperantské skautské ligy
- 24.1.1908** - první veřejná schůze a výklad knihy Scouting for Boys ve dvoraně Birkenheadu. Tento den je dnem založení první skautské organizace na světě - anglické The boy Scout
- 25.1.-3.2. 1946** - první státní kurs zimního táboření pro junácké vedoucí v Beskydech na Bílém kříži
- 27.1.1862** - se narodila Popelka Biliánová, spisovatelka a veřejná pracovnice, autorka knihy O dívčím skautingu. Zemřela 7. března 1931
- 29.1.1921** - na schůzi náčelnictva schválena pravidla Řádu Old skautů
- 29.1.1928** - ustavující schůze Zemského výboru SJS RČS v Bratislavě za účasti A.B.Svojsíka
- 31.1.1894** - se narodil br. Jaroslav Novák, spisovatel, dlouholetý vůdce vodní pětky, šéfredaktor Skaut-Junák, tajemník SJS RČS. Zemřel 14.3.1965.
- 31.1.1984** - zemřel akademik, DrSc, univer. profesor MUDr. Josef Charvát, dlouholetý starosta SJS a S ČSR, člen SO, nositel Stříbrného vlka a dalších skautských vyznamenání
- 1.2.1912** - vydána první skautská brožurka "Český skaut" napsaná A.B.Svojsíkem.
- 1.2.1948** - do Banské Bystrice svolán II. sněm Slovenského Junáka. Krajským náčelníkem zvolen br. PhMr. M. Stržíněk.
- 2.2.1985** - v Trailu v Kanadě zemřel br. JUDr. Velen Fanderlík, absolvent Gilwellu, vůdce LŠ, poválečný starosta Junáka, autor celé řady příruček. Nositel anglického Stříbrného vlka a dalších vyznamenání. Narodil se 11.2.1911. Jedna z nejvýznamnějších postav našeho skautingu.
- 5.2.1990** - Federální ministerstvo vnitra schválilo Československého Junáka jako federální složku
- 6.2.1910** - registrován první dívčí oddíl skautek v Anglii
- 8.2.1910** - založen skauting v USA (W.D.Boyce)
- 8.2.1969** - 1. skautský přechod Brd - Svojsíkova oblast
- 9.2.-10.2. 1946** - II. junácký sněm v Praze (Senátní budova na Malé Straně a Slovanský dům)
- 10.2.1921** - ustavující schůze odboru Old Scouts
- 11.2.1904** - se narodil br. Josef Horký - Marabu, dlouholetý skautský činovník na Slovensku, vůdce LŠ, vedoucí skupiny Dějiny čsl. skautingu a později ilegální skupiny ARCH - SCOUT, člen SO a nositel mnoha vyznamenání
- 14.2.1945** - umírá vysílením v Edinburgu skaut Herbert Revlliod, vnuk T.G.Masaryka v nemocnici, kde za války pracoval

*Ze skautského kalendária
br. Punčochář vybral a doplnil - Windy*

RNDr. BOHUSLAV ŘEHÁK, čestný velitel Junáka

- 1895** - 17.3. se narodil v Jičíně
- 1912** - od května junákem. Byl spoluzakladatelem jičínského oddílu
- 1913 - 1931** - vedl několik oddílů v Jičíně a v Praze, vystřídal postupně různé funkce - byl okresním župním zpravodajem, místonáčelníkem SJS RČS. Působil jako profesor na učitelském ústavu v Jičíně
- 1931** - byl velitelem táborů slovanských skautů na Slovanském jamboree v Praze
- 1933** - byl velitelem výpravy čs. skautů na 4. světovém jamboree v Gödöllő
- 1938** - po smrti A.B.S. se stal náčelníkem SJS RČS
- 1939** - při vzniku Junáka 22.1. byl jeho náčelníkem
- 1939** - 12. března, po rezignaci Vlčka se stal velitelem (starostou) Junáka (na funkci náčelníka místo něj postoupil R. Plajner)
- 1939** - 1. září byl zatčen Gestapem. Až do 11.4. 1945 byl v Buchenwaldu
- 1946** - na únorovém II. sněmu se ze zdravotních důvodů vzdal funkce velitele Junáka a stal se čestným velitelem
- 1967** - 26. prosince zemřel
- 1968** - 3. ledna - pohřeb s rakví zahalenou čs. státní vlajkou a vystavenými všemi skautskými vyznamenáními se stal jakousi velkou manifestací skautů a skautek, za které nad rakví velmi otevřeně promluvil br. náčelník Dr. Rudolf Plajner

Byl nositelem Stříbrného vlka, Zlaté syringy, odznaku Sv. Jiří, Junáckého kříže 1939-1945, Válečného kříže 1939.

Napsal tyto skautské publikace: Skauting a škola (1930), Skautský vůdce (společně s V. Fanderlíkem, 1933), Jak šel životem zakladatel čsl. junáctva A. B. Svojsík (1946) a velké množství článků.

Mezi výročími ledna najdeme i jméno zakladatele české odnože woodcraftu Miloše Seiferta. A nejen to. 12. února 1922 byla založena Zálesácká liga československá, o rok později - tedy právě před 70 lety - přejmenovaná na Ligu lesní moudrosti.

Miloš Seifert - Woowotanna

Miloš Seifert se stal učitelem, studoval přírodovědu. V době, kdy učil na gymnáziu v Berouně, začal vodit své studenty do přírody namísto studia v lavicích. V roce 1912 získal chlapce pro pobyt v přírodě, založil oddíl a v létě s nimi tábořil na Vydře na Šumavě. V roce 1913 společně s Milošem Maixnerem vydal "Kapesní knížku českých junáků". V létě tábořil u Lochovic. Na tomto táboře bylo postaveno první týpí v Čechách a založen první kmen lesní moudrosti - Děti živny - podle Svítka březové kůry E.T. Setona. V roce 1919 se zcela odklonil od Baden-Powellova skautingu. Za přispění A. Otčenáška a učitele Ferdinanda Krcha napsal svou stěžejní knihu "Přírodou a životem k čistému lidství". Tato vel-

koryse pojatá příručka se směle mohla postavit po bok Svojsíkových Základů junáctví a Setonové "The Book of Woodcraft", z níž vycházela obohacena o tradice národní a obsahující i mnoho myšlenek nadčasových.

V této době navázal písemný styk s E.T. Setonem a 12. února 1922 založil s jeho souhlasem Zálesáckou Ligu Československou - The Woodcraft League of Czechoslovakia, jako pobočku americké Ligy lesní moudrosti. Stal se jejím náčelníkem, vydával časopis Vatra.

Následovaly spory se Svazem Skautů a nemilost u školských úřadů - Miloš Seifert byl překládán do škol po celé republice, ba až na Podkarpatskou Rus. Překládal spisy E.T. Setona i Walden čili život v lesích H.D. Thoreaua.

Po ideových sporech odešel z Ligy lesní moudrosti, připravoval založení nové woodcrafterské organizace, kterou pod názvem Liga pro výchovu přírodou - Moudrost lesa založil v roce 1925. Téhož roku vydal Svítek březové kůry (překlad E.T. Setona). Aby čelil rostoucí osamělosti po ztroskotání manželství, adoptoval chudého valašského chlapce.

V letech 1928-29 došlo ke spojení obou woodcrafterských organizací v Ligu čs. woodcraftu, M. Seifert se stal opět náčelníkem a přijal lesní jméno Woowotanna. I nadále psal a překládal. Přeložil 27 knih a napsal 19 původních spisů převážně z oboru pedagogiky a přírodovědy. Psal do časopisů, stal se průkopníkem ochrany přírody. Navrhoval zřizování přírodních rezervací, upozorňoval na týrán zvířat, odsuzoval vyblácení zvířete. V r. 1934 napsal knihu o ochraně zvířat pod orientálním názvem Ahimsa (Neublížuj).

Činnost Miloše Seiferta v ochraně přírody i jeho názory výchovné a filozofické nebyly dosud plně doceněny. Pres všechny tragické události jeho života zůstal vždy hlasatelem radostných ideálů. Jeho

průkopnická činnost v pobytu v přírodě, jeho překladatelský odkaz a uvedení Ernesta Thompsona Setona do české literatury zasluží, aby se na něho nepomnělo.

*Podle archivních materiálů
Fr. Kožíška-Biminyj*

Ilustrace Ladislav Rusek-Šaman

1887	- 8. ledna narozen v Sušici v učitelské rodině
1908-1911	- studium přírodovědy v Praze na univerzitě
1911-1919	- učil na gymnáziu v Berouně
1912	- na jaře organizuje oddíl chlapců (žáků gymnázia) inspirovan skautingem a woodcraftem, v létě se s chlapci vydává na putovní tábor Šumavou
1936	- o vánocích se poprvé a naposledy setkává se Setonem a jeho ženou v Praze
1941	- 3. prosince umírá u své sestry v Bechyni na následky těžké nemoci (mozkový nádor)

"ZA ČIN JUNÁCKÝ" poprvé

V roce 1920 byl Rudolfu Plajnerovi udělen zlatý stupeň odznaku "Za čin junácký" za záchranu tří tonoucích dětí. Přetřeme si o tom dopis pana Petra Konšela, obchodníka z Brna-Králova Pole, datovaný 19. 1. 1920 a otištěný později v novinách. "V sobotu 17. tohoto měsíce šla moje paní s třemi dítky podívat se na rozvodněnou Svatku poblíž Brna. Děti si hrály a nejstraší hoch, dvanáctiletý, vytahoval z vody dřívka. Naneštěstí spadl do prudce tekoucí řeky, po jejíž hladině pluly ledy. Druhý bratříček se sedmiletou sestřičkou chtěl tonoucímu pomoci, ale malý chlapec, nahnul se přilíš, strhl sebou do vln i děvče. Žena zaslechla slabý výkřik a když viděla, že děti spadly do řeky, omdlela.

Na protějším břehu kráčel mladý pán a uzívev děti ve vodě, odhodil kabát, skočil do proudu a plaval za tonoucími. Podarilo se mu zachytit mladšího syna a dcerušku a připlout s nimi s nadlidskou

námanou ke břehu. Držel každého v jedné ruce a bohužel nemohl se dostat na břeh. Proto zmizel i s dětmi pod vodou. Konečně se o kus dál objevil znovu statečný záchránce u břehu a podal děti právě se vyskytnuvšímu panu Soldátovi. Křikem mě ženy, která se zatím probrala z mdloby, bylo přivoláno několik lidí, ale nikdo se neodvážil pomoci třetímu tonoucímu. Solvaže pan záchránce vylezl na břeh, prosila ho žena se sepatýma rukama, aby vytáhl i druhého chlapce. Uslyšev, že je ve vodě ještě jeden, skočil

opět do ledového proudu, ale nával vln ho strhl, takže na hodnou chvíli zmizel. Všichni přítomní mysleli, že je již po něm veta, když tu se vynořila asi padesát metrů po proudu jeho hlava a kousek před ní čepice od mého syna a on sám, chvílemi vyneseny vlnou na povrch. Záchránce, ač už zápasem zcela vysílen, přece s námahou chytil poloutonulého chlapce a nemoha se pro slabost a krvácení dostat ke břehu, obrátil se naznak a s tonoucím na prsou čekal na pomoc. Přivolaným vojínem byli oba vytaženi z vody. Záchránce klesl na břehu vysílením, byl odnesen do blízkého domu, kde se po půlhodině probíral. Lékařskou pomocí se podařilo přivést i mého neopatrného syna k životu a zachránit tak před smrtí.

Záchránce však zmizel beze stopy. Během poskytování první pomoci však nalezen byl v kabátě pana záchránce notes s legitimací Akademického spolku Hus v Prostějově a legitimací skautskou. Tak byl v něm zjištěn pan Rudolf Plajner, brněnský student a skaut z Prostějova."

JOSEF RÖSSLER-OŘOVSKÝ

- 1869 - 29. června se narodil v Praze
- 1917 - se zapojil přímo do práce výboru JČS
- 1918 - na V. valné hromadě 15. ledna byl zvolen starostou spolku Junák-Český skaut
- 1918 - v únoru organizoval 1. oddíl vodních skautů
- 1918 - v říjnu až prosinci organizoval Službu Národnímu výboru (Poštu českých skautů)
- 1919 - 7. dubna, na ustavujícím valném sjezdu Svazu junáků-skautů RČS byl zvolen jeho prvním starostou
- 1920 - odstoupil z funkce starosty, ale nadále, až do své smrti pracoval jako úřadující místostarosta Svazu
- 1920 - 1932 se účastnil aktivně zahraničních konferencí a světových jamboree - výborný organizátor a diplomat s přirozenou autoritou
- 1930 - na Valném sjezdu SJS RČS v únoru byl vyznamenán Řádem stříbrného vlka
- 1933 - 17. ledna zemřel. Je pohřben na Vyšehradském hřbitově. Národu je dnes znám spíše jako propagátor mnoha sportů a olympijských myšlenek, přesto i jeho práce pro skautské hnutí je naprosto zřejmá a nezapomenutelná. -W-

Následující vzpomínka zčásti dokresluje oba předchozí články o skautské poště, ale především charakterizuje tvůrce našich prvních skautských známek, filatelistu J. Rösslera-Ořovského:

Jak náčelník zachránil naši reputaci

(Vzpomínka filatelistická)

Psal se rok 1929.

V táboře delegátů světové skautské konference v Arrowe Parku v Birkenheadu v Anglii seděli smutně Svojsík a Plajner na trávníku, nad nimi stál bratr Rössler-Ořovský, tehdejší místostarosta Svazu skautů, a zle se rozčiloval. Považte jen, že jsme přivezli z Prahy překrásnou broušenou vázu z křišťálového skla jako dar princů Waleskému, následníku anglického trůnu, že jsme mu ji chtěli osobně odevzdat a požádat ho, aby navštívil náš český tábor a zatím, hanba mluvit. Sešlo se takových a podobných darů z celého světa hromádka velmi slušná, takže bylo doporučeno odevzdat je ve společném slyšení, při němž nebylo k rozhovoru nejmenší příležitosti.

A tak stál nad námi bratr viceprezident a snažil se přesvědčit nás, malověrně, že se k Jeho Výsosti určitě dostaneme a že on má plán, jak na to. Dověděl prý se, že princ je vášnivým sběratelem známek a on, Rössler-Ořovský, že má s sebou velkou zásobu československé pošty všech možných vydání, včetně našich

neupotřebených skautských známek, že přes noc připraví krásnou kolekci a že uvidíme, kdo s koho.

Za několik hodin po této scéně přihnál se náš hrdina a již zdaleka mával bílou obálkou a položil před naše zvědavé zraky krásný kartónek s královským erbem, na němž jsme s údivem četli:

His Royal Highness The Prince of Wales, will receive Mr. A. B. Svojsík, Mr. J. Rössler-Ořovský, Mr. V. Židlický and Dr. Rudolf Plajner the Delegates of Czechoslovakia in the Conference Room at Arrowe Hall on Friday, August 2nd, at 11 a.m. (Jeho královská výsost princ Waleský přijme československé delegáty v 11 h dopoledne.)

V bezvadných krojích a se skvostně upraveným albem, jaké dovedl v tak krátké době pořídit jen senior českých filatelistů, čekali jsme na přijetí. Po stručném představení nebožtík Rössler spustil, že jsme si dovolili navštívit Jeho Výsost, abychom mu mohli odevzdat jménem českých skautů album našich známek a že by nám bylo velmi milé, kdyby tento malý dárek přijal a pocítil nás a naše junáky svou návštěvou.

Princ byl zřejmě velmi potěšen, dal se do prohlížení známek a při listování hned poznamenal, že je zvlášť zvědav na přetisky skautské pošty. Významný pohled a sinala tvář bratra Rösslera-Ořovského naznačovaly, že se stalo něco nečekaného a pravděpodobně velmi vážného. Skautské známky, o něž jevil princ tak mimořádný zájem, v albu nebyly. Víme přece všichni, že to byly více než vzácné exempláře a já se přiznám, že jsem je do

té doby také neviděl. Hrozná ostuda byla nevyhnutelná.

Poléval mne úzkostný pot, když bratr místostarosta hlásil zlomeným hlasem, "že skautské známky s přetiskem Příjezd prezidenta Masaryka jsou téměř nedostupné a že se nám..., chtěl říci s omluvou, nepodařilo je získat.

Ale nedokončil, neboť náčelník Svojsík vstoupil včas do dialogu a se slovy "přece jen podařilo získat jeden exemplář pro Vaši Výsost a že jsme šťastni, že vám můžeme nabídnout známku i s původní obálkou, na níž je doručovací razítko s podpisem skauta Nušla", podával ji s úsměvem, jako by byla samozřejmě částí téhož společného daru.

Situace byla zachráněna.

Po skončené audienci, sotva jsem se octl na trávníku před budovou, zabodl br. Rössler-Ořovský svoji hůlčičku do země, postavil se, chudák, na svých revmatických nohou do pozoru a řekl: "Hrome, Tondo? náčelnási, zachránil jiš reputaci českých skautů. V tak nepříjemné situaci jsem dosud nikdy nebyl." A dal náčelníkovi štipanou pusou.

Příštího dne vítal br. Ing. Židlický, náš zahraniční zpravodaj, prince Waleského v našem táboře.

Tehdy jsem poznal, že bratr náčelník Svojsík je také filatelista. Nehlásil se rád k tomuto koníčku. A když jsem byl několikrát svědkem toho, jak si v Ústředí schoval obálky se známkami z ciziny, říkal jaksi na vysvětlenou: "To není pro mne, to pro našeho Jirku a Tonka."

Z nepublikované monografie R. Plajnera: ABS 1876-1938

Hovoříme-li a zdůrazňujeme-li myšlenku světového bratrství skautů, musíme si stále naléhavěji klást otázku, jak toto bratrství v životě uskutečňovat.

J. S. Wilson, bývalý prezident WOSM a zakladatel IFOFSAG (1952):

13. klub OS "Kruh" z Prahy 1 prožil osm překrásných dnů na "Válendě" ve Švýcarsku - tábořišti čs. exilových skautů na Horním Rýně. Na pozvání skautských přátel - sestry Pirátky a bratra Puntí z Curychu jsme navázali na tábor čs. zahraničních skautek a skautů, který za spolupráce skautů a skautek z Prahy proběhl od 24.7. do 8.8. Podnikli jsme řadu túr - za horskými ledovci u pramenů Rhony a na Vorabu, za alpskou květenou na Cassongratu (2700 m), za vodopády v soutěskách Teufelsbrücke, obdivovali

jíme bílé horské špiče i hluboké kaňony s hučícími proudy. Zopakovali jsme si táborový život se službami v kuchyni, koupáním v ledovém Rýně, ranním zamýšlením při vztýčování vlajky a večerním pohovorem u ohně v týpí. Na táboře nás navštívili přátelé z Lichtenštejna, u nichž jsme pak na zpáteční cestě domů strávili jeden den plný dobré nálady a radosti, kdy nás provedli a provezli svou malou zemí od jednoho konce k druhému... Rozloučení nebylo loučením, jen příslibem pro nová setkání. V/k

V letošním roce můžeme stále častěji číst a slyšet o cestách našich oddílů do zahraničí, o zkušenostech skautů a skautek z mezinárodních táborů i o jejich zážitcích z pobytu ve skautských rodinách v různých zemích Evropy. Při čtení o těchto cestách a pobytech nás však napadá otázka, zda podobné možnosti má i starší skautská generace.

PATŘÍME I MY, OLDSKAUTI, DO SVĚTOVÉ SKAUTSKÉ RODINY?

Ta generace, která zažila několikrát zrušení Junáka a která přenáší svou věrnost, nadšení i zkušenosti z jednoho období činnosti do druhého. Jsou možnosti mezinárodních styků této generace skutečně omezené z důvodů zdravotních, finančních či proto, že jsme si zvyklí vidět svou skautskou organizaci jen v úzkých, omezených zájmech místních, tzv. "našich"?

Jsem přesvědčena, že tomu tak není: vždyť mnozí z oldskautů mají solidní jazykové znalosti ještě z let dřívějších, někteří zažili intenzivní skautské přátelství v období 1945-48, mnozí mají již alespoň trochu více času na organizování mezinárodních kontaktů i na korespondenci. Čtenáři Skautingu si možná vzpomenou na několik článků o mezinárodní organizaci dospělých skautů a skautek IFOFSAG, do níž byli v říjnu 1991 přijati i čeští a slovenští oldskauti a doplnili tak celkový počet členských organizací na plných 40! Tedy nejen naši skauti a skautky, ale i my oldskauti jsme zcela právoplatně zařazeni do vlastního mezinárodního společenství!

Mezinárodní rada, vrcholný orgán tohoto společenství, se na svém říjnovém zasedání v Bruselu zabývala rovněž Československem a kromě jiného rozhodla věnovat nemalé prostředky na propagaci mezinárodního přátelství a činnosti oldskautů u nás. Theo Schneider, holandský člen Mezinárodní rady, projednával koncem listopadu v Praze vytištěný informační materiál přímo zde, a tak se již brzy budou moci naši oldskauti seznámit s tím, co dělají jejich bratři a sestry ve svých klubech či gildách v různých zemích celého světa. Proč by se naše kluby neinspirovaly vodáckými výpravami, které podnikli rakouští oldskauti minulého léta po českých řekách, či úsilím finských oldskautů vybudovat celonárodní skautské muzeum? Dočteme se více o mezinárodních setkáních různých subregionů IFOFSAG, např. každoroční Evropské fórum v rakouské vesnici Grossarl, které je v lednu 1993 pořádáno již po pětadvacáté. Nebo setkání Západoevropského regionu, které se koná každý druhý rok a v září 1992 se na něm ve skotském Edinburgu sešlo 300 oldskautů z 22 zemí, zatímco Nordický region pozval své členy i hosty v červnu do norského Molde. Na různá setkání byli už naši oldskauti pozváni, ve většině případů byla jejich účast hrazena Mezinárodní radou nebo jinými národními gildami, nejčastěji našimi patrony - gildami rakouskými. Každoročně na podzim zve rakouská gilda 2 zástupce český skautů na seminář vedoucích do rakouského Tillnerbachu. Účastníci našeho kvě-

nového semináře vedoucích oldskautských klubů v Brně již poznali sympatické rakouské přátele Gerdu Marii, Ferryho i Romana, kteří nám se seminářem pomáhali. Zejména účast Romana Kozumplika byla zvlášť bezprostřední pro jeho perfektní moravskou češtinu.

Účast na mezinárodních setkáních v cizině je jistě záležitost náročná na kapsu každého z nás, zejména té starší skautské generace. Proč bychom však i my nemohli využít způsobu tzv. výměnných zájezdů či návštěv, které jsou ve světě zcela obvyklé pro všechny skauty bez rozdílu věku? Oldskautské kluby mohou navázat kontakty s gildami či kluby v jiné zemi, zpočátku si vyměňovat vzájemné informace, dopisy, pohledy, fotografie z činnosti obou klubů, a pak připravit vzájemné návštěvy. Ve světě je zcela obvyklá praxe tzv. "home hospitality" čili ubytování v domácnosti. Náklady na vzájemné návštěvy pak obnášejí jen částku potřebnou na cestu a za (reciproční) pohostinnost ve vlastním domě. Proč také nepozvat naše zahraniční bratry a sestry na několik dní do našeho skautského tábora (po skončení pravidelného běhu), který je pro celý svět tak atraktivní svými podsadami a táborovými stavbami? Některé oldskautské kluby mají s těmito akcemi již zkušenosti: pražský Kruh při zpáteční cestě z týdenního tábora s exilovými skauty ve Švýcarsku strávil dva dny u oldskautů v Liechtensteinu, hradečtí oldskauti byli při jednodenní návštěvě Vědní hosty místních oldskautů a v létě 1993 chce k nám tento hradecký klub pozvat oldskautskou gildu z Lince. V dalekém Edinburgu jsem se dozvěděla o plánovaném výletu holandské místní gildy do Liberce, klub ze Strakonice se úzce stýká s oldskauty z Heidelbergu, a jsou další a další. Ovšem - předpokladem všech těchto projektů je skutečně aktivní život klubu OS!

Posílit kontakty i pro oldskauty ze zemí, kde se skautské hnutí po letech zákazu opět rozbíhá, byl jeden z důvodů, proč byl ustaven Středoevropský region IFOFSAG. Stalo se tak 23.-25. října 1992 na setkání v Liechtensteinu, kde se sešli zástupci Rakouska, Německa, Švýcarska, Liechtensteinu, Maďarska, Slovinska (zatím jako pozorovatelé) a Československa. O výsledcích tohoto setkání budeme informovat příště.

Na závěr své úvahy bych chtěla odpovědět na adresu všech skeptiků a váhavců podle svých osobních zkušeností z dvouměsíčního pobytu a putování po Británii minulého léta, kdy jsem se pohybovala výlučně ve skautském prostředí, ve skautských rodinách: nebojte se těchto kontaktů, životní styl skautských rodin je po celém světě velice podobný - neformální, otevřený, radostný, bez nároků na přepych a komfort. Dobrá nálada, úsměvné překonávání překážek, srdečnost jsou hodnotami daleko vyššími než perfektní vybavení domova nebo nákladné hostění. Výlety, společné posezení, zpěv, poznání životního prostředí dávají možnosti bližšího vzájemného poznání a úzkých kontaktů. A pokud pozvete své bratry a sestry ze zahraničí jako první, budete mít při vaší následné návštěvě u nich pocit ještě lepší. V každém případě vám takové setkání přinese skvělý pocit duchovní blízkosti, která přesahuje hranice a překonává jazykové bariéry.

Jana Skácelová - Pam

Co dělat v OS-klubech

Zpívát "mládí, kam jsi prchlo v dálí"? Vzpomínat na staré hrdinské činy mládí? Kritizovat, jak "to ti mládí dnes děláji špatně" a že "tohle není žádný skauting"? Co takhle pokusit se najít si vlastní, své-mu věku přiměřenou a hlavně pozitivní náplň činnosti, program?

1. Po námětech sáhněte do čas. Skauting, číslo 10 z června a číslo 1 ze září 1991 - nemáte-li je, napište si o separát z těchto čísel náčelnictvu kmene dospělých. A konkrétní program zkuste sestavit třeba pomocí brainstormingu, jak o něm píše br. Joviš na str. 11 ve 2. čísle tohoto ročníku Skautingu ("Když se v hlavách blýská na časy...")

Brainstroming je možné vedle ústní (diskusní) podoby uplatňovat také písemnou formou - v našem OS-klubu se osvědčila více: po stole rozložíme nařezané lístky papíru (nejlépe se osvědčily telefonní poznámkové "špalíčky") a každý z členů píše na lístky své nápady, jak mu blýskají

v hlavě - každý nápad na samostatný lístek, stručně, výstižně. Lístky se pokládají volně po stole, ostatní si je mohou přečíst - někdy je cizí nápad inspiruje k dalšímu vlastnímu, někdy s cizím nápadem souhlasí - připse "souhlasím", "podporuji", jindy nápad odmítne - na samostatný lístek napíše nesouhlas a protínávrh. - Celá "hra" probíhá v tichosti, v soustředění, ne dlouho - jde o to skutečně zachytit to "zablýskání" v hlavách, nevšední, inspirativní nápady. Po několika minutách (je vidět, že už se elektřina vyblýskala, již to dá více přemýšlení) lístky sebereme a skončíme. Neprotahujeme!! Stačí 10 minut!

Do příští schůze (nebo v průběhu dalšího jiného programu) pár moudrých a nezaopatřených členů lístky rozloží podle zapsaných nápadů a názorů do příbuzných "skupin" (okruhů), udělá souhrn, zhodnotí pro a proti a jsme připraveni pro krátké diskusi udělat závěry pro budoucnost. 2. Podobným způsobem lze např. zkusit zjistit, jaké máme představy o hierarchii mravních hodnot - jak obecně v životě,

tak i speciálně pro společenství, které klub tvoří. O výsledku, jednotlivých hodnotách, jejich vztazích, podmínkách atd. můžeme na dalších setkáních diskutovat. Zároveň výsledek takového brainstormingu výmluvně vypovídá o samotném našem společenství, jeho celkové úrovni, vnitřních vztazích, i o jeho směřování.

3. Vánoce, vánoce přicházejí - někdy bohužel i jako svátky "hojnosti" ve smyslu přejídání, plných stolů a mís... Naplánujme si po vánocích nebo po Novém roce klubový výlet, ať aspoň trochu odčiníme hříchy páchané na vlastním těle! Podle počasí vybereme vhodnou trasu, podle kondice účastníků může být výlet kombinován pro "zdatnější" a "méně zdatné" volbou variantních tras. Pěšky, na lyžích. Promysleme, zda je něco zajímavého a kde - ze zimní přírody, z krajinných krás, pamětihodností atp. Nezapomeňme na fotky. A vztít s sebou malé překvapení pro ostatní - ať už jablko nebo hrst sušených "křížal".

Vlk

Rover lesní na parketu, aneb kulturní hody

"Boty tanečnicků a tanečnic vykřesávaly v rytmu country z podlahy jiskry. O pořadatelskou službu se postaralo několik (nikoliv černých) šeníů ze střediska Ze-Hnje-She-Kha a aby měli všichni úplný pocit bezpečí, pohybovalo se sálem i několik příslušníků Kanadské jízdní policie, kteří svou výzbroj "nafasovali" ve výstrojném skladu Karlínského divadla. Kapela Vétrolam, taneční skupina Dvorana a známý caller Jasan Bonuš se starali o dobrou zábavu, při které nechybělo krom tancování také několik soutěží o "hodnotné" samolepkové ceny. Ozdobou ve-

Páteční příjezdy a setkání s písničkovou na Karlově mostě navodilo i přes nepřízeň počasí dobrou náladu. Tolik zpěváků a hráčů Kampa již dlouho nezažila. Po odchodu části účastníků na setkání absolventů roverských kursů LŠ se zbytek přítomných vypravil do klubovny střediska Atahokan a po zjištění, že "noc je ještě mladá" pokračovali v povídání a zpívání do brzkých ranních hodin.

V sobotu ráno jsme se sešli v klubovně střediska Ostříž. Každý měl možnost vybrat si jednu z několika současně se konajících přednášek. Během dopoledne

děpodobně zabloudil v pankráckých ulicích a nedostavil se. Žádná tragédie se však nekonala - mnozí se přesunuli na povídání s br. J. Zajícem, V. Bricháčkem a dalšími, které se konalo souběžně v rámci programu smržovského a krkonošského kursu.

Vpodvečer jsme se setkali opět - v oblecích připomínajících slavné doby Divokého Západu se shromažďovali účastníci setkání v Kulturním domě Barikádníků, pražský přezdívaného "Barča". Vzpomenu-li jsme před rokem tragicky zesnulého br. Martina Čejky-Dumba, který s myšlenkou country bálů pro R&R přišel a potom již propukla výše popsaná zábava. Br. Navrátil, pod jehož starostovskou záštitou se akce konala, mohl být spokojen - přesvědčil se, že roveři a rangers se umí vynalézavě bavit i s vyloučením ohnivé vody.

Nedělní dopoledne bylo věnováno krátké procházce Prahou, pak už jen nádraží, stisky rukou, ahóóó - a přesně za rok v Praze na country bále nashledanou. Závěrem zbývá jen smutně konstatovat malý zájem kmenů z Prahy, poděkovat všem, kteří se na přípravě setkání podíleli a hlavně těm, kteří - i ze značných dálek - přijeli.

Ondra Vanke

Foto Susan Anna Kloubek

čera bylo krátké vystoupení roverské kapely Happy Hippos a několik povídek "stryčka z Texasu", br. Stopaře. S tímto vším - a ještě mnohým navíc jste se mohli setkat na Country bálu pro roveře a rangers, který se uskutečnil během kulturního semináře ve dnech 4.- 6. 12. v Praze.

tak mohli účastníci navštívit povídání s Káčou o výtvarném umění, debatu s redaktory nad našimi i zahraničními skautskými časopisy, zpěvovou přednášku br. Jumba či seznámení se základy žurnalistiky a zároveň s br. Navrátillem. Škoda, že se nepodařilo zajistit setkání divadelní a že přednášející o literárním umění prav-

Bedna nápadů pro R&R

Vážené roverstvo, pokud jste po rozvázání vánočního balíčku s nápady v minulém čísle něco mohli použít a pokud si něco podobného slibujete i v tuto chvíli, sáhněme opět do bedny s nápady: Každý člen kmene má určitě nějakého koníčka, o kterém ostatní zase tak moc nevědí. Někdo sbírá známky, jiný pozoruje hvězdy a další zase pravidelně chodí k radioamatérům. Zkusil jsi již ostatní seznámit se svými zálibami?

Kulturu je možno nejen konzumovat, ale i "vyrábět". Seznam ostatní členy kmene se svým oblíbeným básníkem. Uspořádali jste již přehlídku svých oblíbených básní? Sezóna vrcholí. Pozvěme děvčata z kmene nebo ze spřáteleného oddílu rangers na ples. Ani country bál není k zahoezení - nemusíme mít vázanku a ztratí se i to, že nerozeznáme valz od blues...

Nebojme se táboření na sněhu - pokud někde v blízkosti napadl. Plánování, při-

Foto Petr Hanák

prava a uskutečnění této akce neobvykle smělí váš kmen a následné léčení můžeme využít k četbě příběhů o polárnících nebo horolezcích (hle, námět na další besedu a zároveň libreto pro přípravu dlouhodobé hry skautského oddílu vašeho střediska během tábora o jarních prázdninách).

Myslíš, že máte ve kmenu zajímavější program? Napiš nám o něm!

Ondra Vanke

V průběhu roku 1993 bude probíhat cyklus přednášek a seminářů pro R&R

VÝVOJ ČESKÉ KULTURY

Cílem je:

- rozšířit strukturu programů roverských kmenů
 - stručně naznačit základní rysy české kultury a jejího vývoje
 - pokusit se vyložit duchovní základy českých dějin
 - částečně odstranit mezery v historické vzdělanosti
 - přinést náměty pro praktickou činnost
- Kurs povedou odborníci ze skautských řad. Nepředpokládají se žádné předběžné znalosti kromě českých dějin v rozsahu základní školy. Kurs je určen roverům, rangers, vedoucím roverských kmenů i skautských oddílů.

Přednášky se konají 3. pondělí v měsíci v posluchárně rehabilitační kliniky, Albertov 7 - za 14 dnů vždy následuje debata seminář. Přednášky budou nahrávány a souhrny spolu s doporučenou literaturou publikovány ve Skautingu. Zahájení bude 18. ledna v 18.00 hodin:

- Vznik českého státu a románské umění v Čechách (přednáší PhDr. Z. Smetánka).

Další témata (předběžně):

- 1 000 let duchovního vývoje v Čechách
 - Gotická kultura
 - J.A. Komenský a jeho odkaz dnešní výchově
 - České baroko
 - Osvícenství a obrození v Čechách
 - Masaryk a jeho doba
 - Duchovní umění na přelomu 19. a 20. století
 - Kulturní vztahy česko-německo-židovské
 - Historické typy české výchovy (Další témata dle dohody účastníků)
- Pořadatelem je skupina pro R&R a spolupráce NDK, NChK a NKD.

Ve dnech 20.-22. listopadu 1992 se v Praze uskutečnil již 5. ročník historické hry Honba za Golemem, tentokrát s rekordním počtem účinkujících - 168. Tento počet nám pravda trochu zamotal hlavu, což bylo ale způsobeno i tím, že kupa lidí nerespektovala užovčkové přihlášky a nahlašovali sebe - a co bylo horší, zároveň i spoustu lidí - ještě 3 dny před začátkem akce.

GOLEM

Když jsem se na jaře 1988 vrátil z vojny už s kostrou téhle akce v hlavě, zjistil jsem, že moji kamarádku Bosorku napadlo něco dost podobného. I dali jsme naše nápady dohromady. Švalo nás, že spousta lidí, samotné Pražany nevyjímaje, znají z Prahy jenom ten orloj a pak možná siluetu Hradu. Také jsme chtěli dát dohromady svoje kamarády, protože ať si říká kdo chce co chce, dobrých lidí je vždycky málo. Snažili jsme se vybírat taková místa po Praze, která nejsou notoricky známá; prohrabali jsme spoustu pragensií, aby bylo jisté, že stanoviště budou překvapením i pro "místní". Večer po hře se pak tam, kde se nám podařilo sehnat ubytování, promítaly diáky z vandru, filmy z recesních akcí, hrály se různé hry, týrala kytara a - což bylo prima - plánovaly se další, už společné akce. Pravidla hry jsou v podstatě jednoduchá. Na vybraných stanovištích jsou zašifrovaná písmena, někdy na pamětní desce, jindy do čísla popisného nebo jména nějakého nájemníka. Občas jsme někým umístili písmeno napsané křídou na zdi. Písmena dávají dohromady heslo, citát s nějakou aktuální myšlenkou. Heslo je buď v latině nebo řečtině a ne moc známé, aby se nestalo, že si nějaký chytrák půlku slova nebo věty vymyslí. Stanoviště jsou pokud možno v historickém centru, aby se za nimi nemuseli hráči táhnout přes celé město. Také z hlediska bezpečnosti je lepší hrát v historickém centru, kde je hustota dopravy poměrně malá.

Abyste celá hra nezvhlhla v naučnou exkurzi po starých památkách, aby měla trochu štváru a také aby si zahráli i organizátoři, mají oni i hráči na prsou připravená čísla, která si navzájem snaží přechřst. Při náhodném setkání mezi nimi v Praze pak dochází k divokým honičkám, které jsou vděčným námětem pro fotáky a videokamery zazobaných cizozemců. Za každé přečtené číslo se družstvu přičítá dost citelná časová přírůžka a proto každý opravdu prchá, jako by měl v patách berní úřad. Hráči se navíc dají kromě čísel i na dálku rozpoznat i podle rádiówek či baretů naražených "na blba", což jim pochopitelně dodávalo na půvabnosti.

Kromě povinných úkolů mají hráči mož-

nost plnit i úkoly dobrovolné. Při jejich vymyšlení se vždycky úplně "odvážeme". Ono se to nezdá, ale vymyslet takový úkol, který by byl vtipný a nesnadný a přitom to nebyla úplná ptákovina, není zas tak jednoduché. Hráči třeba mění zavřací špendlíky, český zvaný "sichrhajky" za předměty co největší ceny, přičemž musí přinést o tom písemné potvrzení (rekord drží talíř, který měl ve své době, tj. v roce 1956 cenu 150 000 Kčs), vnučují se do domácností, aby zde něco uvarili, mění kusy uhlí za výtisky Rudého práva a ty dávají u směnárem proti potvrzení cizincům. Další plší petice a hledají pak nešťastníky, kteří by se pod ně po-

depsali. Úkoly této kategorie jsou čistě dobrovolné, za jejich splnění se družstvům podle obtížnosti odečítají minuty z celkového času, a tak si můžeme dovolit chltít na hráčích i takové věci, jako třeba v 1. ročníku, kdy měli ještě hluboko za bolševika sehnat podpisy příslušné americké námořní pěchoty, střežící ambasádu USA. V roce 1990 jsme si vyzkoušeli něco podobného i na zaměstnancích Iráckého velvyslanectví. Jindy se zase třeba sháněly podpisy od obsluhů pražských veřejných záchodků. Ty musely potvrdit, že družstvo záchod navštívilo, ale nepoužilo. Vtip byl v tom, že pání chodili pro autogramy na dámské záchody a slečny žádaly o totéž mezi pisoáry. Pak už stačilo jen hlídat opodál a bavit se. Jeden nebohý skautík, splniv na záchodě na Malostranském náměstí úspěšně svůj úkol, s hrůzou zjistil, že jej venku očekává dychtivá smečka pronásledovatelů toužících po jeho skalpu, resp. čísle. Zatvrzele odmítal kapitulovat a zabarikádoval se za pokladnou, věda, že se tam za ním neodvážíme. V tomto se skutečně nemýlil. Bohužel však - pro sebe - nepočítal, že záchodek slouží kromě naší hry i široké veřejnosti k činnosti trochu vážnější a že tedy bude poměrně

frekventovaným místem. Podupávajíc venku, mlátili jsme se smíchem, vždy když kolem nás proběhla nějaká turistka s mírně šileným výrazem v očích a zmizela v hlubinách záchodku. Napjaté ticho bylo vždy po chvilí přerušeno ječivým výkřikem: "Ulííí!", načež následoval jadrný monolog v cizí řeči. Zatvrzelý skautík odolával asi 15 minut, ale nakonec se ho bojovným Šárkám hájícím vlastní teritorium podařilo vystrčit na ulici přímo před naší tlupu, což byl jeho konec. Letos jsme spali stejně jako minulý rok v tělocvičně ZŠ v Botičské ulici, kde jsme mohli složit hlavy díky sestře Kmořové. Ačkoliv jsme museli zvládat spoustu organizačních problémů, od neočekávané vysoké účasti až po katastrofu v sobotu večer, kdy jsme zjistili, že všech 50 litrů domácí gulášovky, připravené pro unavené hráče úplně zkuslo, myslím že se nám nakonec podařilo vytvořit dobrou pohodu. Bylo to i díky pomoci 49 RK z Prahy, který vyměnil pouhou konzumaci zábavy za organizační řeholi, brásky Ářiho, který tu v praxi uplatnil to, co se naučil na roverské lesní škole ve Smržově, a kamaráda Mikuláše, který se svojí přednáškou "Rozdíl mezi socialistickou a kapitalistickou myšl" málem způsobil několika lidem roztržení bránice.

Účastníci letošního ročníku Honby za Golemem prokázali nejen, že mají smysl pro legraci, ale také ruce na správném místě. V sobotu večer po slavnostním vyhlášení výsledků a předání cen-dortů s postavkou Golema byla vyhlášena sbírka na pomoc trpícím dětem v Chorvatsku a Bosně, kterou vyhlásila z po-

věření ÚR zvláštní skautská družina, pověřená koordinací a řízením celé akce. Ačkoliv účastníci byli vesměs děti nebo študáci, prostě lidé, kteří každou kačku dvakrát obrátí, než ji pustí z ruky, vybralo se překvapivě dost. Navíc se všichni zřekli vrácení zbytku startovného. Toto dohromady plus výtěžek z prodeje Karpatských her dalo celkovou částku přes 1000 Kčs!

Chtěl bych tímto za celý PPV všem těmhle vzácným lidem poděkovat. Ať malé vlče, nebo roverský vůdce z východních Čech, prostě všichni prokázali, že nejenom znají skautský zákon, ale také se jím řídí. A to je moc fajn pocit.

Petr Blahůs
Foto Susan Anne Kloubek

ORTEL
R&R
S?

VÍTE, ŽE I český rover moot se konal v roce 1970 na Brdech? Chcete se po 23 letech zúčastnit podobné akce?

CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ R&R pro kmeny i jednotlivce ORTEL se koná 21.-23. 5. 1993 na Farské louce v Jizerských horách.

Podrobnosti otiskneme v březnovém čísle. Účastnický poplatek 100,- Kčs (včetně stravného) a přihlášky posílejte na adresu: Antonín Poláček

K Bucharce 156
460 08 Liberec 19

Mnoho záleží na tom, doveďte-li si najít osoby, které by Ti ve speciálních věcech v oddíle pomohli, ale vůdce je a zůstává duší veškeré práce v oddíle, vůdcové oddílů jsou pilíře, na nichž spočívá klenba veškeré skautské výchovy. Jím náleží uznání za obětavou práci na roli národa. Oddanost a vyspělost jejich hochů je jím nejkrásnější odměnou.

Bohuslav Řehák, Skautský vůdce

LEDEN - ÚNOR - NA CO JE TŘEBA MYSLET

- Jistě jste rozeslali vše oldskautům, přátelům a příznivcům oddílu novoroční přání - nebo alespoň odpověď na ta adresovaná Vám.
- JESTLI JSTE SI JEŠTĚ NEOBJEDNALI Magazin SKAUT-Junák, učíte tak neprodleně - i Vy můžete přispět k tomu, aby nepřestl vycházet!
- Začněte přemýšlet o tom, co z tábo-
- rového inventáře je třeba opravit.
- Blíží se Den sesterství (22.2.) - zkuste se domluvit se spřáteleným oddílem na společné výpravě, hře apod.
- Letos jsme si zatím sněhu moc neužili, ale pokud napadne, snažte se ho využít co nejvíc.
- Návody na další činnost najdete zde.

Foto vpravo Petr Hanák, dole Štěpán Tolar

HRY VE MĚSTĚ

K tradicím našich městských oddílů patří pořádat v podzimní a zimní době hry nebo orientační závody v historických částech měst.

Příroda nám v tomto čase malíčko přivlává vrátka. A i když těžiště své činnosti budeme v přírodě stále vidět, ať v jejím poznávání nebo ochraně, neuškodí, když nám stezky promoknou a promrznou, obrátit svou výchovnou pozornost k nejrušnějším akcím kulturním, k častějším besedám v klubovně a také k velmi oblíbené a netrpělivě očekávané romantice úzkých uliček a vzrušující činnosti v nich.

Už slyším povzdech venkovských vůdců a vůdkyň: No jo, kde ale vzít onu stísněnou romantiku plácků, temných průchodů, dvorků a blízkajících pouličních lamp u nás na návsi? Myslím si, že i tento problém může vůdce venkovského oddílu překonat. Praha je sice svými staroměstskými a malostranskými uličkami těžko napodobitelná, ale dobrodružné honičky, pátrání, hledání s přítažlivou legendou se dají zorganizovat i řadě měst a městeček.

A pokud jde o Prahu - několik venkovských oddílů udržuje přátelské styky s oddíly pražskými. Právě v době o které se zmiňuji, přijíždějí tyto oddíly do města, aby v něm prožili celý víkend. V klubovnách pražských oddílů spí a stravují se. Jedno odpoledne a večer hrají se svými městskými patrony v sešerejších staropražských uličkách některou z těch napínavých her o nichž dosud jen četly ve skautských románech.

Jaké hry ve městských ulicích hrát?
Námětů na ně je nepřeberné množství. Záleží na vůdci oddílu a jeho spolupracovnících, jaký vyberou. Nebude však od věci připomenout, že stejné jako výpravy do přírody jsou v režii dobrého skautského vůdce prostředkem nejen fyzického využití, ale především citového prohlubování charakteru členů oddílu, měly by být i hry ve městě metodou k jeho mnohostrannému poznávání. A to i přes silně romantický náboj, který v sobě tato činnost má, nebo právě proto. U méně zkušeného oddílu bychom měli akce v ulicích historických částí měst začínat tak, aby v nich převažovaly prvky poznávací.

Dvojice, trojice nebo družiny dostávají

úkoly, které musí v určitém dohodnutém limitu splnit. (Kdo žil v domě č. 10 ve Zlaté ulici, kdy byl postaven kostel sv. Tomáše a v které je ulici? atd.) Záleží na vyspělosti oddílu, vkomponuje-li vůdce do tohoto základního vzorce hry navíc ještě pravidla vzájemného pronásledování účastníků, při němž se jednotlivci na čas ze hry vyřazují, pátrání po "štábech" ostatních družin či další dramatické prvky. Zajímavé a osvědčené jsou hry pro něž se užívá názvu "detektivní". "Policejními protokoly" vybavené družiny, představující tým kriminalistů, se snaží co nejdříve objasnit podstatu trestného činu a odhalit jeho pachatele. Tento typ her vyžaduje ovšem velmi pečlivou přípravu, neboť je v nich přítomno určité množství lidí mimo oddíl (hostinští, trafikanti, obyvatele domu atd.) s nimiž je nutno jejich úlohu ve hře předem přesně dohodnout. Tyto lidi musí "kriminalisté" vyslechnout a získat tak od nich informace vedoucí k rozřešení případu. V těchto hrách se v poslední době začalo používat i moderní počítačové techniky, což se stalo jejich výrazným zpestřením.

Historické budovy, domovní znaky, stavební slohy, působivé významných osob, to jsou další náměty pro skautské aktivity ve městech.

Pátrání po dávném odkazu alchymistů - Kamení mudrců či po tajné laboratoři na výrobu drog, průchod družin střeženým územím, při němž je jim do cesty, kromě nepřátelských stráží, stavěna řada překážek - signalizace světlem, naplnění nádoby vodou, zjištění autorů obrazů v několika kostelích a podobně, patří do dlouhé řady her, které se v ulicích našich měst uskutečnily a z nichž si jistě schopný vůdce nějakou vybere a nebo novou, svou, vymyslí.

Doporučujeme pohyb oddílů při těchto hrách ve městě v podzimním a zimním období, proto že soumrak se svým kouzlem spíše osvětlených uliček přichází velmi brzy a hrací prostor není přeplněn zastupujícími turisty.

Chtěli bychom závěrem upozornit na to, aby i při dramatických situacích, které tyto hry přinášejí, a pro které se těší tak velké oblibě, bylo naše chování k místním obyvatelům skautské a ohleduplné. Dobré vystupování otevírá prostor pro další akce nejen vašeho oddílu, ale i oddílů jiných.

JZP

Prosíme, propagujte Skautské prameny všude, kde můžete. Zatím se nás skládá na tisk 4000 z celých Čech,

Moravy, Slezska i Slovenka. Kdyby nás bylo dvojnásobně, vystačili bychom i nadále se stokorunou na tři knihy. Pokud by počet členů Čtenářského kruhu klesl, stoupala by prudce cena jednoho výtisku. Někteří střediska nám pomáhají hromadným odběrem desítek výtisků - jiná neodebírají ani jedinou řadu. A jsou stotisícová města, kam posíláme jen dva tři výtisky - patří k nim Ústí nad Labem. Tam zřejmě skauti vůbec nejsou - nebo o nás nevědí? Udělejte něco pro rozšíření počtu odběratelů, zajistíte tím, že Skautské prameny budou vycházet i nadále. Již dnes vidíte, že je to unikátní řada, základní skautská knihovna, jakou jsme nikdy neměli.

Do tisku máme připraveny tyto další svazky:

8. Skautský oddíl II/ Program 2
9. Skauting - základní knížka pro všechny skauty a skautky
10. Výbor z díla zakladatele Baden-Powell a jeho ilustracemi
11. Skautský tábor
12. Skautská dobrodružství (pracovní titul knihy, která se pokouší dát nový program pro starší vřata a světlušky a mladší skautky a skauty)
13. Velký skautský zpěvník

Naše jediná správná adresa: Nakladatelství Skauting, Kosmonautů 359, 460 05 Liberec (poštovní schránku - box - jsme zrušili).

Máme nové číslo běžného účtu u České spořitelny v Liberci: 1368959/468-0800 Bratry vás zdravíme Miloš Zapletal

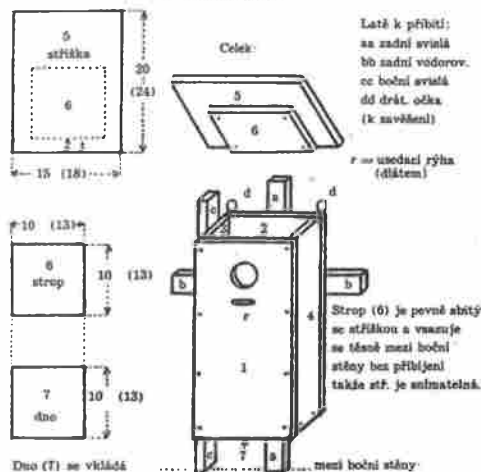
Hoši se zálesáckým srdcem se cítí "nesví", nemohou-li aspoň jednou týdně vyrazit do přírody. Sehraná dvojice či trojice mnoho řečí, natož hluku "venku" nenadělá. Hovor je tichý, omezený jen na krátké úsudky. Je totiž předpokladem, že tito přátelé dobře pozorují vše kolem sebe a každý si tedy ve stejnou dobu asi všimne všeho, kolem čeho půjdou. Tak se nestává, že by některý vykřikl: "Tamhle běží zajíc!" To už ostatní vědí. Nejvýše se ozve poznámka: "Padesátka!" - to jest: běží rychlostí 50 km v hodině. Na to stačí příkrytnout nebo vyjádřit krátce svůj názor. Zastaví-li jeden, ostatní zbystří a také hned vědí důvod. Prohlíží-li druhý skupinu stromů, padne jen poznámka: "Budka?" Ano místo je vhodné pro pláky hnízdící v budce, ale dutina žádná. Tak znají zálesáci svůj "revír". A v době, kdy třeba pro nečas nemohou vyjít z domu, ty budky vyrábějí. V kraji s málo "probranými" lesy je dutín a stromů s odchlipenou kůrou dost. Ale poblíž civilizace je pro pláky hnízdící v dutinách situace svízelná. Pak se podivujeme, že najdeme syčky hnízdící v schránce na dopisy a jen se divíme, jak se otvorem vůbec protáhnou, hnízdo rehká domácího za nedovírajícími se dvířky u elektrických hodin nebo za odstávajícím prkénkem krytu verandy.

Skaut je ochráncem přírody a pomáhá jiným. Pomůže i ptactvu vyrobením budek. Však je pro zájemece plánek dost v různých příručkách a člancích. Každý zálesák má ve svém zápisníku výstřižky nebo poznámky o výrobě budek. Ale jedno je důležité - každý si musí předem uvědomit, pro jaký druh ptáku chce obydlí. To znamená, že musí aspoň přibližně vědět, kde které ptací druhy sídlí a kde by měla být umístěna pro ně i budka. Má to být pro špačka, malou sýkorku parukářku, modřínku nebo šouňáka?

1 - sýkora koňadra evropská, 2 - sýkora modřínka, 3 - sýkora
úhelníček středoevropský, 4 - sýkora babka středoevropská,
6 - mlynářik dlouhoočasný středoevropský, 7 - králíček ohnivý,
8 - brhlík lesní středoevropský, 9 - šoupálek dlouhoprstý stře-
doevropský

Diagram illustrating the test stand setup, showing four vertical rectangular blocks labeled 1, 2, 3, and 4. Block 1 is labeled "přední" (front) and contains a circle with a center point labeled (5,0) and a radius 'r'. A vertical dimension line to the left of block 1 indicates a height of 3.2. Block 2 is labeled "zadní" (back). Block 3 is labeled "boční" (side). Block 4 is labeled "boční" (side). To the right of block 4, a vertical dimension line indicates a height of 28 (32). Below the blocks, there are four horizontal dimension lines, each labeled $10 (13) + 2t$. A vertical dimension line on the far right is labeled "stěna" (wall) and "y".

A další zásady. Budka má být vzhledem přizpůsobena okolí. Nesmí tedy vlese ztratit bělost obhoblovaných prken, naopak se v březovém hájku "vzáít" březový špalík s dutinou. Jinak se ptáci nabídku vyhnou. A výhodou je vyrábět budky z dutých kmenů se zachovalou kůrou. Takové "byty" se těší největšímu zájmu opeřenců.

Vletový otvor musí mít takové rozměry, aby pták prolezl, i když na pěti milimetrech nezáleží. Jen orientačně: špaček má průměr vchodu asi 5 cm, ostatní drobtina (koňadra, babka, modřinka, uhelníček, parukářka, brhlík, lejsek černohlavý a krutihlav) asi 3 cm, poštolka a sovy potřebují "dveře" asi 10x10 cm, šoupálek spíš jen škvíru do šíře nejvýš 2 cm a dělky asi 4 cm. V případě jsou dutiny bez bidýlek. Na hladkou budku špačkovi přibijeme nejvýš pod vletový otvor špalíček z pulené větvičky. Vnitřní prostor špačnicku stačí 15x18 cm, hloubka od vletového otvoru asi 20 cm. Vchod je vhodnější umístit blíže k stříšce - a nemusí být právě kruhový. Stačí čtyřboký výřez. Spodek budky z kmenů je výhodné vyplnit upravenými plochými odřezkem špalíku. (Přibít napřed navrtanými otvory - nepraská! (Nebo zakrýt přibitým a obarveným prkénkem. Jako stříška se hodí 2,5 cm silná destička, provrtaná a probíhá jedním hřebíkem do přední části budky. (Možnost otáčení a tím pootevření pro pozorování, ale i před jasným čistením budev. V hnízdech zimuji ptáci parazitní!) Nejvhodnější upevnění: Zadní stěna s dvěma otvory 3-4 cm od sebe, kudy se protáhnou konce silného drátu délky asi 60 cm. Jím se budka vhodně uvažuje na strom či větev. (Zálesák nezalutálok do živých stromů hřebíky!)

Trochu zvláštní kapitolou jsou ptáci hnízdící v polodutinách tedy budkách vpředu široce otevřených (konipasové, lejsek šedý, rehek zahradní). Kachnám staví myslivci v rákosinách šikmo skloněné dutiny větších průměrů bez stříšek.

Je vhodné pověsit budku tam, kde bude mít její obyvatel možnost volně vylétnout nad nezaroštěný prostor - okraj lesa, stromů, stromy vyrůstající nad okoli. Vletový otvor lépe otočit k východu či jihu, rozhodně však ne proti houštině nebo blízkým stromům. Tam ptáci nepůjdou.

Je dobré ovšem pamatovat i na možnosti přístupu k budce - stupy na stromě: páhýly větví dole, možnost přehození provazu nahore.

A má-li být budka i v bezpečí před vandaly, nezapomeneme ji umístit tak, aby byla co nejméně nápadná. *Jir*

VODÁCKÉ DOPLŇKY VLČAT A SVĚTLUŠEK

Nováckovská zkouška

1. Plavání
- 1.1 Hraje hry ve vodě dosahující po ramena
- 1.2 Umí dýchat do vody, aniž si otírá obličej a oči
- 1.3 Umí splývat a ležet na vodě naznak
2. Vodácký výcvik
- 2.1 Ovládá základy pádlování - správné držení pádla
- 2.2 Zná své místo na pramici nebo na lodi v oddílu obvyklé
3. Pomoc
- 3.1 Zná zásady bezpečného koupání¹⁾
- 3.2 Ví, co má dělat neplavec při pádu do vody²⁾
4. Příroda
- 4.1 Chová se šetrně vůči vodním rostlinám a břehovému porostu

Stříbrná stopa - 1. hvězda

1. Plavání
- 1.1 Umí splývat
- 1.2 Uplave libovolným způsobem 50m, 25 m znak
- 1.3 Skočí po hlavě do vody z výšky 1 m
- 1.4 Uplave 10 m oblečen (v pyžamu nebo v tepláčkách)
2. Vodácký výcvik
- 2.1 Ovládá základy pádlování, nemá špatné návyky
- 2.2 Dodržuje kázeň a správné chování na pramici či lodi v oddílu obvyklé
- 2.3 Zná povinnosti háčka
- 2.4 Ovládá povelů a lodní názvosloví v oddílu obvyklé
- 2.5 Přečte dopis psaný Morseovou abecedou
- 2.6 Přečte knihu s námořnickou tematikou, naučí se písně s námořnickou nebo plaveckou tematikou
3. Pomoc
- 3.1 Zná zásady pomoci neplavci spadlému do vody³⁾
- 3.2 Zná dopomoc plavci stíženému nevolností
- 3.3 Zná způsob umělého dýchání z úst do úst
4. Příroda
- 4.1 Zná koloběh vody v přírodě
- 4.2 Zná význam vody pro člověka, živočichy a rostlinná společenství
- 4.3 Podílí se na vyčištění úseku potoka, břehu řeky, rybníka apod.

Splněním výše uvedených podmínek současně získává vlčka (odborku) Plavec

Zlatá stopa - 2. hvězda

1. Plavání
- 1.1 Umí šlapat vodu 1 min.
- 1.2 Uplave 10 m pod vodou nebo 100 m stylově
- 1.3 Svlékne se (z tepláků, pyžama) ve vodě bez dotyku dna či břehu
2. Vodácký výcvik
- 2.1 Umí kormidlovat kotrč a bidlovat
- 2.2 Správně používá při vázání lodi ke kruhu, kolíku či stromu
- 2.3 Umí si zabalit lodní pytel
- 2.4 Umí vyslat i přečíst zprávu Morseovou abecedou
- 2.5 Přečte další knihu s námořnickou tematikou, naučí se další námořnickou nebo plaveckou píseň
3. Pomoc
- 3.1 Zná stanoviště plavčíka, vodní záchranné služby, pojištění oddílu Policie, Státní plavební správy apod. a umí je přivolat

- 3.2 Zná další způsoby dopomoci plavci stíženému nevolností
- 3.3 Zná další způsob umělého dýchání
4. Příroda

- 4.1 Ve skupině plní podmínky WCB (Světového odznaku ochrany přírody) hnědý stupeň (není podmínkou zaměřením na vodní společenství)⁴⁾

Splněním výše uvedených podmínek současně získává vlčka (odborku) Plavčík. Cílem je též získání hnědého WCB ("Pandy").

1) Zásady bezpečného koupání:

- a) nechodit se koupat sám
- b) po jídle vyčkat s koupáním alespoň hodinu
- c) dbát rad plavčíků a vodních záchranářů a nepředvádět se
- d) nevstupovat do vody při pocitu chladu nebo únavy
- e) neskákat do neznámé vody
- f) ještě na břehu zjistit, kde je bezpečné místo pro koupání
- g) v případě nutnosti používat plovací předměty (vesty, míče, desky)
- h) chovat se ukázněně, neběhat po břehu, nestrkat se, nepotápět jiné, neplavat v nebezpečném prostředí
- i) nezneužívat volání o pomoc

2) Chování neplavce po pádu do hluboké vody:

- a) zachovat klid
- b) otočit se naznak a udržet se na hladině
- c) jednou rukou plácát a volat o pomoc

3) Zásady pomoci neplavci spadlému do hluboké vody:

- a) nedělat paniku
- b) podat hůl, provaz, oděv
- c) lehnot si na břeh a snažit se ho vytáhnout
- d) hodit plovací předmět - nafukovací míč, plovací vestu, plastickou láhev, polystyrenovou desku, suché dřevo... aby se tonoucí mohl zachytit
- e) přivolat dospělého na pomoc

- 4) Podmínky WCB jsou uveřejněny v příručce Odznaky odborné zdatnosti. Hnědý odznak-země je určen dětem ve věku 8-11 let. Jeho podmínky jsou natolik variabilní, že je při vhodné motivaci a vedení může splnit každé vlče nebo světluška (plní se vždy ve skupině). Splnění WCB není podmínkou získání Zlaté stopy, ale vodní vlčata by k němu měla být vedena.

Za komisi vlčat a světlušek HKVS

Vladimír Cvrček-Vezír

Vodácké doplňky byly sestaveny na základě praktických zkušeností a návrhů kapitánů a kapitánek vodních vlčat a světlušek, logické návaznosti na Stezku vlčat, 1991

Návaznosti (předvaznosti?) vodáckých doplňků Junácké stezky, 1990

vodáckých doplňků Stezky světlušek z r. 1970 (vlčácké nikdy nevyšly),

světlo modré skupiny vlčků (odborek) příručky Vlčci, 1990 přehledu požadavků tematických oblastí pro stupně vlčat, junák, roverů a činovníků, SIC 1991

příručky Odznaky odborné zdatnosti pro skauty, SIC 1991

publikace Skauting - Akce pro životní prostředí, SIC 1991

příručky pro britská vlčata The Cub Scout Handbook, 1990

příručky pro holandská vlčata Welpen Zakboekje, 1991

Stejně jako u celé Stezky vlčat nejde ani u vlčáckých doplňků o přezkoušování, ale o citlivé vedení v naznačeném směru.

Skautské bratrství ne slovy, ale činem!

Skautské bratrství není prázdným pojmem! Pro záchranu paže našeho desetiletého bratříčka Jiřího Hladíka z Kolína, paže zraněného těžkým úrazem, vyzvali kolíniští skauti na podzimním kongresu v Praze a zřídili "Akelův fond bratrství" (výzva byla uveřejněna ve Skautingu č. 3 a 4).

Na nákladnou operaci, která bude prováděna v lednu na klinice ve Vídni tamním specialistou, přispívají od té doby střediska, oddíly i jednotliví skauti a skautky z celých Čech a Moravy a do vánoc se tak podařilo shromáždit více než 490 000 Kčs. Přispívky se slévají jako malé pramínky a potůčky

do velkého proudubratrské pomoci, které se přelévá již i přes hranice: přátelé z rakouských oldskautských gild přispívají 10 000 rakouskými šilinky a nabídli ubytování mamince našeho vlčete, sestry a bratři z čs. exilových skautů ve Švýcarsku poukazují 1 000 švýcarských franků. K této vlně solidarity se připojuje i Česká st. pojišťovna částkou 30 000 Kčs, zdravotnictví Kolín 100 000 Kčs, kolínská mlékárna 5 000 Kčs, ministerstvo školství 300 000 Kčs a další a další. Je radostné být svědky toho, že poudo přátelství a bratrství překonává hranice mezi lidmi i mezi státy, že spojuje lidi k ušlech-

tilým cílům a z rukou neznámých jednotlivců splétá řetěz pomoci a humanity. Je to předzvěst pro nás do nového roku 1993?

Naše družina - Lukáš Taras, 7 let

Vyhlašováná soutěž Zařídíme světýlko je rozhodně dobrý krok. Vždycky se mi zdálo, že podceňujeme výtvarný projev při výchově naší nejmladší skautské hlídky. Od obnovy jsem se jím trochu zabýval. Snad se bude hodit pár postřehů z této práce. Každý dětský výtvarný projev je nádherným originálem, protože vypovídá o vnitřním světě dětské fantazie, vyvolané zážitkem. Je nám dospělým vzdálený a při povrchním vidění snad i nepochopitelný. Jako nikdy už tak nevychutnáme bramboračku, jako tu z maminčiny misky (nebudeme totiž i nikdy mlít pravý klukovský hlad), tak nemůžeme porozumět světu dětské fantazie, můžeme jej ale vychutnávat očima i slovy obdivu.

UMĚNÍ NEJMENŠÍCH

To si však vyžádá nasadit si zjemňující brýle dětství, odložit své dospěláctví. Pak pochopíme, že naše děti vidí svět jinak. Proto nás překvapují odlišnou barevností, nezvyklými proporcemi, častým zdůrazněním detailu nad celkem.

Z každé kresby svého vřete se dozvíte něco o jeho radostech, ale i starostech a těžkostech. Zkuste to. Malujte s nimi, kreslete obrázky ze života. Pokud jim dosud "comixstyl" nepokázal vkus a nebudou místo toho napodobovat kresby známých postavíček seriálů, dozvíte se mnohem víc, než z dlouhých rozhovorů. Pardon - ten rozhovor bude potom nutný, protože dětské výtvarné dílo potřebuje interpretaci a právě na to se ta vaše vřeta těší nejvíc. Vzpomínáte si, že vám už nějaký nováček přinesl a věnoval svou kresbu? To byla výzva k dialogu. Ta se nemá přehlédnout. A já za ty naše malé brášky prosím: nezasahujte příliš do jejich práce a ponechte jim co nejvíce samostatnosti. Citlivě zasáhněte jen tam, kde si nevědí rady s technikou výtvarné práce. O to hezčí a působivější budou jejich výtvoři.

A jak hodnotit? U nás to děláme "výstavou". Když oceňuji, nikdy se nestanoví pořadí. Na každém musím objevit něco hezkého: "Tehle obrázek je nejveselejší, tehle nejbarevnější, tento zase nejprokreslenější, jiný nejvýraznější, tu je zdařilé, tu zase

ono..." Vypatí se to. Vřata si uchovávají spontánnost projevu. Kresby, malba, dokreslování, tisk a otisk, to jsou techniky do vřetých zápisníků a kronik. Patří do klubovny, stejně jako na výpravu, pro chvíle odpočinku nebo na tábor, kde skvěle vyplní deštivé dny. Protože uchovávají vzpomínku jsou částí oddílové tradice. Myslím si, že je v povaze naší práce upřednostňovat přírodní materiál. Je škoda, že ve vyhlášené soutěži není jmenovitě uvedena hlína jako prapůvodní, nejstarší a nejtvrnější materiál pro plastiku. Řezba je pro vřata ve srovnání s tvárností hlíny náročná. Dobře ji ale zvládnou v měkkém materiálu (brambor, řepa, kedlubny). Zkuste to!

Lepší je to s kolážemi, slepováním a dotvářením plastů a trojrozměrných předmětů z vyhledaných přírodnin. Nezapomínejte na to na výpravách a na tábore. Odtud si můžete shromáždit potřebný materiál na celý rok.

Letmý pohled na výtvarné techniky by nebyl ničím, kdybych nepřipomněl důležitou věc: motivaci. Bez ní těžko děti něco vytvoří. Skvěle dovedou ztvárnit svůj zážitek, rádi tvoří obrázky k příběhům, dokáží dokonce svérádci zachytit i krajinu, ale všechno to snažení musí vycházet z prožitku. Pohovořte vždycky o tom, co se pokusíme zachytit a budete mezi nimi, až budou ta jejich díla vznikat. Nedejte se odradit první obtíž, děti získají nadšení pro tuto práci teprve, když uvidí první zdařilý pokus. Nejlepší bude, když vůbec zapomenete, že to vlastně sám taky neumí a bude pracovat jako jeden z nich. I tady totiž platí, že příklady nejvíce táhnou. A připravte se na to, že budou chtít tu vaši kresbu ("Bratře, že mi to nakreslíš sem do zápisníku!") a až se to stane, budete rádi. Na tom uvidíte, že jste získali jejich důvěru.

Chtl jsem být stručný, ale nezdařilo se. Tak tedy rychlý závěr: nebojte se a dejte se do toho, i když nemáte dosud zkušenost. Ty naše děti to dovedou! Snad si jindy povíme víc.

Petr Hájek-Balů

Vaříme na výpravě - Adam Ander, 6 let

NALÉHAVÉ VAROVÁNÍ

Piši dnes nerad o věcech smutných, ale prosím, vezměte mě varování vážně! V těchto dnech bylo opět v Praze odlákáno, zřejmě uneseno a brutálně zabito desetileté dítě. Těličko bylo nalezeno až za 4 týdny - za dobu, kdy rodina žila v těžkých úzkostech a desítky lidí marně usilovaly o pomoc. Nemilosrdnost a surovost je zářející - nebudeme zde hledat její kořeny - ale je to smutná skutečnost. Nejde o ojedinělý případ, v policejních záznamech je jich několik desítek. Děti jsou unášeny vrahy a devianty, ale i převáženy za hranice k adopci, či dokonce k odebrání orgánů pro transplantaci - a jistě jsou i další zruční důvody. Jsou země, kde se mnohdy děti nepouštějí samy již ani do školy...

Varujeme všichni světušky a vřata - a to ne jen jednou - ať nechodí s cizími lidmi, i když jim nabízejí různá lákadla: zajímavou podívanou v parku, ve vedlejší domě, ve sklepě, nabízejí bonbóny (drogy!), lákavou odměnu za "pomoc" či za doprovod. Domysleme, jak je budeme dopravovat ze schůzek či z výletů do jejich domovů. Nádraží mohou být nebezpečná - i zmíněný případ se odehrál blízko nádraží. V nedávném průzkumu se u nás ukázalo, že až 80 % dětí ve věku 7-10 let jde klidně s cizím člověkem, který je nějak přiláká a téměř dvě třetiny dětí vpustí do bytu neznámého - třeba pod záminkou, že "ten pán si potřeboval zatelefonovat". Víme, že nyní mluvím proti naší staré zásadě dobrých skutků a ochoty pomáhat, ale bohužel musíme dnes uvažovat o jisté opatrnosti. I rodiče varujeme a přemýšlejme spolu s nimi. Snad by stálo za úvahu uvažovat o hrách na téma, jak se

vyhýbat cizím lidem, jak odpovídat na jejich otázky, jak zjišťovat, kdo je za dveřmi (vzpomeňme si na pohádky o Smolíčkovi, kůzlátkách a vlku), ale i jak se bránit. Navíc podobné dovednosti by se mělo stát součástí programu.

I o dalších skutečnostech musíme vědět. Přibývá dětí týraných o zneužívání - v rodinách i v širším okolí. Všimněme si nápadných modřin, zhmožděnin, ale i spálenin či podivných oděvin. Děti o nich nebudou mluvit, jsou náhle ustrašené, vyhýbají se fyzickému kontaktu, jsou nedůvěřivé a nebo naopak nezvykle přítulné, na prudký pohyb reagují úlekem či jakýmsi reflexním obranným pohybem, vyhýbají se živým hrám - to vše bývá znakem, že dítě je nepřiměřeně bito či týráno. Násilí se většinou dopouštějí osoby jednoduché, neurvalé, vzteklé, špatně se vyrovnávající s neúspěchy. Chování dětí vidí jako zlé, zlomyslné, či záměrné je zlobící. Máte-li podezření na týrání dítěte, nevyvolávejte hned poplach, ale rychle vyhledejte odborníka - dětského lékaře, psychologického poradce či zkušeného učitele.

Objevuje se sexuální zneužívání dětí. I takové dítě se náhle změní, chová se bázlívě, zhorší se jeho vztahy k ostatním dětem, ustupuje do samotářství, mohou se objevit útoky - třeba i ze schůzky či z výletu. I zde buďte pozorní, ale také opatrní a hledejte odborníky.

Nechci vyvolávat paniku, ale budme obezřetní, vřmávám a důležití v maličkostech - v organizaci činnosti i v pozorování dětí. Náhlé změny v chování světušek či vřat nesmí uniknout naší pozornosti. I to patří dnes k našim povinnostem.

Případné zkušenosti sdělte obratem Zdravotní radě či redakci.
Václav Břicháček

"SPANILÉ JÍZDY" VII. SNĚMU

Již jste to slyšeli? Redakční rada Skautingu se rozhodla konat SPANILÉ JÍZDY. Měly by přispět k dokonalé informovanosti a prohoštění všech otevřených problémů, a to až do zahájení VII. junáckého sněmu. Chtěli bychom zajet do okresů i širších regionů, které o to projeví zájem. Mohou při nich přijít na přetřes jakékoliv otázky, které nás tíží, v nichž se zatím nevyznají nebo k jejichž řešení mají své vlastní návrhy či naopak zásadní výhrady. Bylo by dobře, kdyby zároveň šlo o náměty, které se budou vztahovat k tématům kongresů, které se mají do VII. sněmu sejít na jaře a na podzim 1993 a 1994 (na jaře 93 by to měly být otázky - a) získávání nových vůdců, bytychovná soustava). Předpokládáme, že Spa-

nílych jízd by se z redakční rady účastnilo vždy několik jejich členů (posádka osobního vozu) a že by jejím partnerem zpočátku bylo 5-10 zástupců daného regionu a z takových, kteří mají naprostou důvěru ostatních sester a bratrů a budou pro diskusi plánovaných problémů nejprůnosnější.

Uvítáme, zašlete-li alespoň měsíc předem spolu s žádostí o setkání se členy redakční rady něco o otázkách, které by měly přijít na pořad dne, jména pověřených činovníků, návrh data a místa setkání a ovšem adresu, na níž má být zaslána odpověď. O průběhu a výsledcích setkání budeme samozřejmě informovat i ostatní.

Těšíme se na Vaše pozvání a následující věcný, otevřený a přínosný rozhovor. E.P.

Vyvolení a pravověrnost - či co je vlastně skauting?

"A ejhle, stalo se času toho, že se otevřel skautské nebe a na oblak vystoupil BÍPÍ (nebo ABS - jak pro kterou obec vyznačů) a promluvil: Hle, toto je můj milý bratr, jehož jsem vyvolil. Od té chvíle se stal onen bratr předurčeným a neomylným k vykládání, co je, ale především co není skauting." Neboť jak jinak si vysvětlit onu neochvějně prezentovanou jistotu o vlastní pravověrnosti, že jediné JÁ jsem ten pravý, čistý a nefašovaný, že jediné NÁŠ je ten opravdový a ideální skauting, kdežto DRUZÍ jdou po špatné cestě, za jinými cíly, s nekvalitními záměry?!

Casopis Skauting se pokusil odhodit bariéry pravověrné neomylnosti jediného názoru a přinesl dva příspěvky, které ještě před půl rokem by byly "tabu". Vstoupil tak do hnízda vosího - nebo spíše mezi několik vosích hnízd: bude napadán z několika stran, neboť každá má na svou "pravověrnost" patent, který si udělila sama. Budiž mu za tento čin vzdána nejvyšší chvála a čest, neboť je to čin odvážný a vsřícný a jen takovými je možno postupně vyčistit kal, který dodnes činí vodu v Setonově studánce skautského života u nás nepoživatelnou. K tomu však je třeba sestoupit z výšin neomylnosti a nedotknutelnosti, a nad tím se chci dnes zamyslet.

V čísle 1 Skautingu uvádí br. Vacík, představitel Svazu skautů a skautek Čech, Moravy a Slezska, svůj názor na Junáka a mj. objasňuje důvody, proč - jak říká - se rozhodli slušně odejít. Ty důvody jsou v podstatě dva: výhrady proti některým osobám, které jsou podle něj příčinou "pokřivenosti" skautingu, a dále zpochybnění slibu, tak jak jej přijal V. sněm Junáka. - Je samozřejmě, že v rozsahu omezeném daným prostorem nemohl br. Vacík ani podrobněji doložit ani zdůvodnit své názory; ze stejných důvodů ani v tomto příspěvku nemohu s jeho názory diskutovat. O to víc mi však vadí jeho nesmlouvavá zaujatost připustit být třeba jen možností vlastního omylu nebo nepřesného hodnocení při své všeznalosti a vševědoucečnosti. Jeho velmi schematická interpretace událostí před i po listopadu 89 je tolik nepřesná a - mírně řečeno - neúplná, že ji nelze označit jinak než jako falešnou. Neříkám nepravdivou, neboť nevěřím, že by br. Vacík - ať jakkoliv "povolán k pravověrnosti" vykládat čistotu skautingu (promiň, bratře, tu špetku ironie) - měl v úmyslu vykládat věci záměrně jinak, než je zná. - To je ale oblast příliš rozsáhlá a diskutabilní, než aby se vešla do tohoto příspěvku, a ostatně historie byla, je a bude vždy sporem o její výklad (už od sv. Václava a Jana Husa) a to tím žhavější, čím je mladší. Za zcela nehoráznou a hrubě urážlivou však nutně musím označit Vacíkovu sentenci o členech Junáka, "...kteří by před pár měsíci možná poslušně zvedli ruku pro odsouzení Václava Havla a nyní se tlačí do delegace, která mu již jako prezidentovi vzdává hold." Tato slova jsou tak nízká, tak špinavá, jak jen nízká a špinavá může být zloba, zášť. A to mne nutí klást si otázku: není tato rána pod pás odpovědí na "otevření dveří" časopisem Skauting? Nenabízí tato nesmiřitelnost pochybnosti, čím že je pro vás slovo "Bůh" ve vaší verzi duchovní dimenze, jestliže v tom pojmu necítíte ani Pravdu, ani Lásku? Jestliže tedy br. Vacík hovoří v druhé části svého rozhovoru o "bratrské pomoci", neskrývá se - s nabízenou levicí - v pravici za zády opět nůž - tentokrát pro změnu na vaší straně? Není potom ta "pokřivenost skautingu" spíše pokřiveností vašeho pohledu na svět kolem sebe?!

Ve 2. čísle zpovídá šéfredaktorka Skautingu br. Jiřina Zachariášová, redaktorka nezávislého skautského časopisu ČIN. Otázka "na tělo" se objevuje v polovině rozhovoru: "co říkáš tomu, že někteří starší činovníci obviňují ČIN, že je štvavý?" - Štvavost,

zajímavý výraz! Dá se jím shodně ocejchovat stejně tak záměrná nepravda jako třeba každý nekonformní názor a jednání mávnutím koštěte pak obojí společně vyhodit s obzoru a především "vyčistit" z té vlastní úpravné a útulné zahrádky, do které nikoho jiného nepustíme! Nebylo by dobré rozvíjet mezi Činem a Skautingem polemiky, co bylo napsáno a s čím kdo souhlasí nebo nesouhlasí. Polemiky mezi časopisy jsou snad dobrým zvykem mezi politickými partajami - spíše věřím br. Zachariášovi, že na diskusi je místo v Činu o tom, co bylo napsáno tam, (a doufám, že stejně tak ve Skautingu o tom, co bylo napsáno v něm). Snad jen, vážení a také tak (i když jinak) "pravověrní" - kdybyste vedle pochybností o druhých také někdy (občas) zapochybovali i o své! Jediné a Nepochybné Pravdě, a nehájili ji často spíš "vtipným" bonmotem, který vzbudí u fandů v ochozech leckdes bujaré veselí a aplaus (vždyť "skaut je veselý myslí"), jenže od přátelského štluce i od veselé myslí se poněkud liší zlomyslná škodolibost či potěšení nad tím, že někdo druhý udělal chybu nebo upadl a rozbil si kokos... Tak asi na mne působí slova br. Vacíka, vznesená na adresu těch 61 tisíc dětí a 18 tisíc dospělých skautů a skautek v Junáku, že "lid má takovou vládu, jakou si zaslouží". Je to hold dřina, ta demokracie, že? Zvlášť když tak dobře víme, že ta "naše" pravda je ta jediná, a žádná jiná!

Jak dokonaly to vítr do plachet všem, kteří plují každý na té své lodi kolem! I těm nejzarytějším skautským fundamentalistům, "skautským zupákům" (jak říká jeden z mých přátel), kteří toužící především velet pozvednou se vztýčeným prstem varovně hlasy proti "rozblácením hnutí" a vezmou na sebe opět své vlastní poslání "bránit čistotu skautingu", se stejným sektářstvím a zaleplenou zaujatostí.

Kdože vlastně jsou, kde se rodí a jak, všichni ti pravověrní, kteří tak dokonale znají především nepravost těch druhých? Odkud čerpají svou sektářskou víru ve vyvolenost, na obou stranách skloňující "základní principy skautingu" jen proto, aby jedni jednou vylučovali ze svých řad "opozičníky", jiní zase "konzervativce" či "kompromisníky", jindy známkovali z "čistoty skautingu" skauty - svazarmovce či Tomky nebo vyznavače své sekty. Pro některé skauting začíná a končí 7. bodem zákona: kázeň, poslušnost. Pro mne vždy začínal službou pravdě a skautským bratrstvím, přátelstvím, se vším, bez čeho nemůže být opravdové. Zda má zákon bodů 10 nebo jen 8 nebo 12? Zda musím říkat "Bůh", nebo ho mohu cítit ve slovech Pravda a Lásky? Uskutečňuji duchovní a mravní dimenzi ve slovech a formulacích, nebo ve svém nitru, ve svém svědomí?

A tak se my skauty, kteří se domýšlivě označujeme za "sůl země", za ty "nej... nej...", pereme o pravověrnosti. Kdo je víc skautem a kdo méně. A budeme se na těch lodíčkách prát tak dlouho, že si ani nepovšimneme, jak se s námi ve vlnách okolní společnosti potápíme - pak se teprve každý z tonoucích bude chytat nějaké trosky, aby se s ní dostal k pevnině a tam uvažoval, kdy, s kým a zda vůbec se mu podaří novou loď postavit. Pardon, promiňte? Nejprve bude nenávistně myslět na "ty druhé", neboť ti to zcela nepochybně zavinili!

Do zavřených dveří se nejlépe beje. Je to více slyšet! Redakce Skautingu otevře dveře s nápisem "Vítán buď, skaute, neboť s dobrým úmyslem vcházíš". Zdá se, že hledání cesty k těmto otevřeným dveřím bude obtížné. Obtížné pro každého, protože cestu bude muset hledat sám v sobě. Bude muset překonávat nedůvěru - a mnozí ji v něm budou usilovně rozdmýčkovat. Bude muset mjet mnohé ploty - a mnozí budou snaživě stavět další. Nenechme se ale zaplašit od otevřených dveří. Vkročíme dovnitř. Odložme v síni boty, úspěšně nečistotou z cest, jenž jsme prošli za tímto setkáním. Odložme tam i své bolesti a bolesti, podezření, obvinění - jinak zůstanou vždy jen projevem naší vlastní slabosti a malosti. A "odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme..."

Vlk

SKAUTING A SPOLEČNOST

Často slycháváme, že skautské hnutí je apolitické, že politická výchova do skautingu nepatří. Je tomu tak doopravdy? Nezaměřuje se političnost za stranickost výchovy? - Právě dnes otázka političnosti či apolitičnosti našeho hnutí a jeho vztahu k programům jednotlivých politických stran zaměstnává mysl ne jednoho dospělého či dospívajícího skauta či skautky.

Již z programového prohlášení SJS RČS 21.2.1926 vyplývalo, že: "...skauting dbá naprosto nestrannosti ač nevyhýbá se nutnému a nezbytnému poučování politickému... Nemůže být jinak, než že skaut, jenž vzdalován byl politiky, pravý syn přírody, když přijde do života a pozná jeho nečnosti, vzdaluje se znechucen veřejného života, ač jeho práce bylo by tu hodně zapotřebí... Je tedy nutno poučiti hochy o hlavních formách politického života..." (A. Svoboda: Skauting a politika, Vůdce, 7/1927/9, 129).

Tyto postoje byly zformulovány - a to již i pro přímou konkrétní aplikaci ve skautské praxi - dokonce ještě o šest let dříve:

"Rekl-li někdo, že ta strana má budoucnost, která získá mládež politicky, lze stejně říci: běda národu, jenž vychovává mládež stranicky!... Pamatujte, že cílem skutečné politiky jest dobro vlastního národa a státu. K tomuto cíli možno však dojíti různými cestami... A jestli jedna strana běže horu útokem, není ještě jisto, že ona tam bude dřív... až budete sami vyspělejší dejte se k vůdci a té straně, která se vám bude zdát nejpoctivější a nejlepší, ale ani pak nezapomínejte, že i v ostatních stranách jsou lidé dobří a že i ve vaší straně jsou i špatní - pak nebudete nikdy politickými fanatiky... tím dosáhneme i vyššího cíle - přispějeme tak ku vzájemnosti mezinárodní."

V historickém vývoji byl však čs. skauting stranickou výchovou zvenčí infiltrován velmi často. O neblahém krápném vlivu strany Národní jednoty a krajně levicovém KSČ jsme se stručně zmínili již v příspěvku "Cím byl 5. sněm přelomový a velký" (Skauting 31, 1992, 1, 13).

Protože nebezpečí krajně levicové politiky není ani v naší republice definitivně zažehnáno, podívejme se na ně hlouběji - opět s využitím-historických zkušeností. - Zjistíme, že zatímco skautské organizace ČSR, usilující o inovace koncepční a programové byly schopny a ochotny komunikovat a usilovat o vzájemnou spolupráci a společnou dohodu (zejména v období před Mnichovem), stranické skautské organizace nikoliv:

"Souurčenství dělnických junáckých a skautských organizací", tj. Federace skautské (Skauti-socialisté, Liga lesní moudrosti, Internacionální socialistická asociace woodcrafterská, Spojené sbory a Techeleth Leván), Komunistických skautů práce, Národně socialistických junáků volnosti a Sociálně demokratických skautů, případnou spolupráci tehdy podmiňovalo tím, že musí mít "vyslovené socialistický charakter".

Nejvyhraněnější byl v tomto směru skauting komunistický, který proto vlastně skautingem ani být nemohl (tomuto tématu věnujeme příští příspěvek, v němž porovnáme i hlavní rysy výchovy skautské a pionýrské). - Tyto a jim podobné tendence byly samozřejmě aktuální i po roce 1945 a to pod pláštěm vytváření jednotné organizace mládeže:

"Zatímco jednotářský skauting (DTJ) tvrdil, že "skauting mladých socialistů... nemůže a nesmí být k dispozici stranám reakce" (jimiž mnil téměř všechny nesocialistické) a že "slučování s Junákem je nepřijatelné" (Československá demokracie, Moravská Ostrava 27.1.1946), komunističtí ministři Kopecký a Nejedlý již 7.9.1945 tvrdili, že "Vláda si přeje, aby Junák, jako ostatní složky mládeže, se zúčastnil sjednocovací akce a to tak, že by se jako organizace mládeže včlenil... do rámce Svazu české mládeže" (F. Morkes: Junák po únoru, 1948, příloha Reportéra 1990, 25, 1 - z 9.11.1990.)

Jakmile však "Svaz české mládeže, jehož kolektivním členem byl i Junák, přestával být organizací stranicko-nepolitickou a nábožensky tolerantní a stával se stále zřetelněji zálohou KSČ" (R. Plajner: Jak jsem prožil únorové dny v Junáku 1948), bylo již na zdůrazňování nestranných přístupů v Junáku pozdě.

To se pak opakovalo i při začleňování Junáka do Pionýra po r. 1970 za spolupráce rekonstruované Ústřední rady Junáka (která svou prokomunistickou rekonstrukcí ovšem přestala být legálně zvoleným nejvyšším orgánem Junáka) - dílčí dokumenty o tom historická skupina již předložila.

Samozřejmě, že diskutované ultralevé tendence byly při svém vzniku maskovány vzletnou rétorikou. V provolání Akčního výboru ústředí Junáka (Činovník XXVI, 1948, 3, 57) se např. uvádělo:

"Junák, reprezentovaný podepsaným akčním výborem, staví se po bok silám, sdruženým v nové vládě Klementa Gottwalda... V pevně jednotě se Svazem české mládeže budeme pracovat, aby ze světa zmizely všechny zpátečnické živly, které staví překážky základním ideám junáckého hnutí, to jest mezinárodnímu sbratření všech lidí a vybudování lepší společnosti... (chceme pomáhat) lidstvu na cestě ke světovému míru, demokracii politické i hospodářské a humanitě."

Jak tomu bylo ve skutečnosti poznala řada z nás na vlastní kůži, včetně té humanity a demokracie při skautských procesech padesátých let. Téměř obdobně - i když ne tak ostře - důsledky se dostávaly i po třetí likvidaci čs. skautingu v roce 1970.

Jaké závěry lze vyvodit z předchozích úvah o stranickosti a političnosti Junáka - z příslušných historických zkušeností? Zejména tyto:

1. Politická výchova do skautingu patří. To proto, že je nezbytnou součástí formování postojů příštích občanů, jejich odhodlání podílet se na hledání těch nejlepších cest k všeobecné prosperitě národa i státu - nás všech.

2. Stranická výchova naopak do skautingu nepatří, protože by pomáhala formovat nekritické stranické fanatiky a přiváděla by hnutí do područí jednotlivých politických stran, což by v krajních případech mohlo vést k novým totalismům.

3. Důsledkem politické výchovy v Junáku mohou samozřejmě být i rozdílné názory na některé konkrétní skutečnosti (v období mezi 4. a 5. junáckým sněmem to např. vedlo i ke vzniku druhé skautské organizace v ČR - rozdílné názory se týkaly hodnocení období od r. 1970 a důsledků, jež z toho vyplývaly). Nedílnou součástí politické výchovy proto musí být i vytvoření náležitého prostoru pro kritickou diskusi a demokratické projednání jejích výsledků.

Eduard Pachmann

Potřebujeme kritiku vzdělaných a poctivých, kritiků, kteří mají občanskou mužnost a kuráž. Pravá kritika není negace ani svalování odpovědnosti na druhé, ale spolupráce a spoluodpovědnost.

T.G. Mšaryk

Nechci rozvíjet diskusi, ale mám několik připomínek k článku "Já jsem skaut a kdo je víc".

Pisatel br. Ali nebyl nikdy a není ani nyní vůdcem 1. oddílu skautů v Roudnici nad Labem. Od r. 1991 je zástupcem vůdce 1. oddílu. Zatím nemá ani čekatelské zkoušky, letos absolvoval roverský kurs.

Hru "ringo" lze uplatnit při skautských vycházkách, schůzkách, táborech jako součást programu, ale ne jako hlavní náplň skautské výchovy. Účast na srazu "ringo" pouze v oddílových(?) krojích, tj. v maskáčích, kloboucích s liščími ohony apod., má také odlišný charakter od skautského programu, rovněž koe-dukovaná účast skautů i nesautů různých věkových kategorií. To jsou jistě pádné důvody, proč některé oddíly i střediska nedaly souhlas k pořádání "ringa" pod skautskou hlavičkou. Akce "ringo" samozřejmě odvádějí mládež od skautského programu.

Junák je výběrovým hnutím s jasně formulovanými principy, vycházejícími ze skautského slibu a zákona.

Václav Justa - Baghira

Jsem pro spolupráci a všude ji při každé příležitosti připomínám. Bez spolupráce mezi oddíly ve středisku, v okrese i mimo okres se neobejdeme. Účelem této spolupráce je vzájemně se poznávat, vyměňovat zkušenosti, navazovat nová přátelství a bratrstva. Je to naše povinnost, zavazuje nás k této spolupráci náš skautský slib a zákon. Přátelství a bratrství nezná hranic. Nesnášenlivost, netolerance, závist a sobectví jsou překážkou spolupráce.

Přes veškeré počáteční potíže se nám tato spolupráce podařila mezi 3. oddílem Junák Mělník a 1. oddílem "Kondoři" Litoměřice. Mělničtí skauti 3. oddílu se zúčastnili 2. roč. memoriálu K. H. Máchy 31. 10. tr. a navázali nová přátelství a bratrství. Za tuto spolupráci, která jak doufám bude se dále prohlubovat, patří díky bratru Langovi - Samovi, zástupci oddílu "Kondoři" Litoměřice a bratru Klabíkovi, vůdci 3. oddílu střediska Mělník.

"Je nový čas, ten chce nové činy. Za dílo dobré levice pevný stisk"

František Vágnr-Šerif, Mělník

VELEN - jak jsme ho znali

Šedovlasý, usměvavý pán. Když za námi přijel na tábor, chodil i v největší zimě v krátkých kalhotách. Spal ve stanu jako my, účastnil se programu. Učil nás dělat linořity, malovat. Sám nám nakreslil několik obrázků z tábora. Zpíval s námi, bavil nás u táboráku, dělal vtípy. Ale hlavně vyprávěl. To bylo nejkrásnější. Ať už vyprávěl historii skautingu, kterou sám zažil, nebo o evakuaci československých jednotek z Francie za 2. světové války, nebo o duchách a strašidech, Velen byl starší kamarád - žádný úctyhodný náčelník, který se z výše své funkce dívá na poddaný lid...

Velen byl velice moudrý člověk. Mohli jste se s ním bavit o čemkoliv a vždycky jste se něco zajímavého dozvěděli. Měl vynikající pozorovací talent. Uměl se přesně a jasně vyjadřovat. Hovor s ním byl vždy přínosem, nikdy ztrátou času.

Obdivovala jsem vždycky jeho činorodost. Žil "oběma nohama" tam, v Trailu, učil, maloval, pořádal výstavy. Viděla jsem fotografie obrazů, které maloval pro radnici v Trailu v prosinci r. 1977. V r. 1982 (bylo mu 75 let!) vytvořil 5 m vysokou měděnou plastiku pro školu sv. Josefa.

"... Teď právě pracuji na velké kovové plastice pro fasádu školy sv. Josefa v soustředním městě. To se ví, že dobrovolníci, kteří se nabídlí, že pomohou, nakonec mne nechali "ve stychu" a tak již týden piluji a řežu 1 mm silný měděný plech. Ale doufám, že to bude dobré."

Při tom všem skromně, pro své potěšení a pro potěšení svých přátel zkoumal trochu českou historii. Předně se mu podařilo zjistit rodokmen své rodiny až do r. 1620. Pak mu stále vrtalo hlavou, jak to vlastně bylo s Boženou Němcovou - snažil se dokázat, že byla "odložená hraběcí dítě". Nebo vyzkoumal, že křesťanství do Čech přinesli irští misionáři dávno před Cyrilem a Metodějem a že měli své středisko v Regensburgu, kde byl také sv. Václav na vychování. Nebyly to pusté výmysly, opravdu sháněl a nacházel důkazy a literární prameny pro svá tvrzení. To byl prostě Velen - všechno ho zajímalo, o všem toho chtěl co nejvíce vědět, porozumět a znát souvislosti. Když bylo něco nejasného, vrtal do toho tak dlouho, až věci přišel na kloub.

Velen byl velice sebevědomý člověk, ale kdykoliv byl ochoten si udělat legraci sám ze sebe. Nikdy netrval na tom, že jen on má pravdu. Pokud se týkalo skautingu, velice ho zajímaly naše podmínky a snažil se nám pomoci tak, abychom to mohli skutečně použít, neřikal "před válkou jsme to dělali tak a tak...". Uznal sám, že jeho

skautská praxe je zastaralá a předělal ji. "... Budete-li mít čas, napište, co se vám ve Skautské praxi zvláště líbí a v JAKÉM SMĚRU mám dodat více do stopy. Toť se ví, že mi to dělá dobře, když mě pochválíte, ale já mohu udělat leccos líp, když mi napíšete, co bylo dobré a co třeba ne..."

Každý rok psal Velen jakýsi "pastýřský list" o tom, co za minulý rok prožil, udělal, co má v plánu. Na první pohled to může vypadat jako vychloubání. Když se nad tím ale člověk zamyslí, byla to nejen bilance vlastního života (kdo z nás ji pravidelně dělá?), ale také ruka podaná přátelům na dálku - "abychom o sobě věděli, abychom se vzájemně neztratili a neodcizovali se".

Nevím, kolik z nás si uvědomovalo, že po smrti Velenky jsme byli my skauti Velenovou rodinou. Že každá jeho cesta do Evropy, na tábor, za námi všemi byla pro něj velkou posilou. Že velice trpěl skautskými spory v posledních letech. Přesto věřil, že "nás nikdo nevyhubí, ani nic - pozdravujte všechny, kdo se na mne ještě pamatují a já se zase ukážu. Váš jako dříve a nyní a vždycky - Velen (10. srpna 1984)."

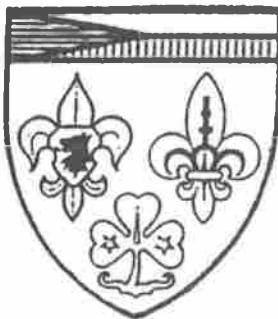
Bohužel se už neukázal. Jen stačil vyrobiť skautské vyznamenání "Stříbrné hlavice šípu" pro činovníky za zásluhy o rozvoj skautského hnutí. Napsal nám vánoční blahopřání s posledním linořitem "Mlř a štěstí všem přeje Velen" a odešel za svou Velenkou.

Když Velenka v r. 1980 zemřela, napsal do STOPY:

"... Odchází do neznáma nad hvězdy, jak napsal Ovid, a bude žít dál ve svém uměleckém díle. Nemáme důvod ji litovat a nemáme práva být smutní. Máme jen jednu povinnost. Nikdy ji nezapomenout." To platí dnes pro vás, to platí už, bohužel, nejen o Velence, ale i o Velenovi.

Lída Bělovská, Mainz

KOUSEK EXILOVÉ HISTORIE

DR. VELEN FANDERLIK

Narodil se 11. 2. 1907 v Praze. Jeho dědeček Dr. Jan Helcelt byl známý moravský buditel. Otec spolupracoval s bratrem A. B. Svojským při založení skautingu. Maminka byla první oblastní velitelkou skautek v Brně.

1925 - začal studovat práva a filozofii, později angličtinu, dějiny umění a malířství.

Po promoci na právnické fakultě absolvoval důstojnickou školu.

1919 - vstoupil do právě založeného 2. skautského oddílu v Brně. Později založil se svým bratrem Milotou v Brně vlastní oddíl, přednášel na Lesních školách. Psal do skautských časopisů, vydal řadu skautských příruček: 666 her, Listy Jurovi, Jak vést dvěčl. tábor, Skautská praxe.

1936 - absolvoval gillwelskou lesní školu v Anglii.

V témže roce se stal docentem tělovýchovné fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

1938 - emigroval do Francie, kde se přihlásil do čs. zahraniční armády. Úspěšně pomohl přepravit čs. jednotky z Francie

do Anglie, když Hitler okupoval Francii...

V Anglii organizoval první skautské a roverské oddíly mezi uprchlíky a u čs. vojenských jednotek.

V Anglii se seznámil se svou pozdější manželkou, Stanislavou Zvědělíkovou, známou mezi skauty pod jménem Velenka.

1943 - se stal zástupcem v Komisi pro vyšetřování válečných zločinců v Norimberku.

1946 - se zúčastnil v Praze Valného sjezdu Junáka a byl zvolen starostou. V této funkci vedl naši 600-člennou výpravu na VI. Jamboree ve Francii v r. 1947.

1948 - byl donucen znovu emigrovat. Organizoval skautské oddíly v uprchlických táborech v Bavorsku.

1953 - odešel do Kanady, usadil se v Trailu, kde vyučoval na univerzitě sociologii a dějiny umění.

1975 - byl zvolen starostou Českého a Slovenského exilového skautingu.

Každoročně navštěvoval české a slovenské skautské tábory v západní Evropě.

Vedle vojenských vyznamenání získal Odznak Skautské Lásky, Junácký kříž, Zlatou Syrnku a jiné.

Zemřel 2. 2. 1985 v Trailu.

Dokončení EXILOVÉ HISTORIE ze Skautingu číslo 8-10 1992, které se o myslm zatoulalo, najdete v některém z příštích čísel.

Redakce

JAK DÁL V CIZINĚ A U NÁS

V českých zemích je skauting podstatně rozšířenější než ve většině zemí, v nichž se mohl rozvíjet bez přerušení. To je jistě potěšitelné, ale měli bychom se zamyslet, proč tomu tak je a říci si něco o tom, kam směřuje skauting v cizině, aby nás jednou podobný trend zde nezaskočil.

Když jsem jako kluk chodil nějaký čas do skautského oddílu v Římě, vzpomínal jsem na podstatně bohatší oddílový život u nás. V římské "Dvojce" jsme se občas sešli a učili se běžnou praxi, která mě tam ovšem přišla trochu vytržená z kontextu, protože se příliš netábořilo (výpravy byly jednodenní do nejbližšího okolí a většinou po družinách). Morální výchova se omezovala na to, že se v neděli na výpravě zašlo do kostela, jak je v Itálii zvykem. V celém Římě působilo jen asi deset oddílů. Zprávy, které mám z jiných zemí, hovoří rovněž o tom, že skauting je spíše okrajovou složkou systému výchovy mládeže. Co je tedy příčinou jeho ohromného rozmachu u nás?

Vraťme se trochu do historie. Již v dobách začátků našeho skautingu nastával problém s rovery; roverskému velké skautské disciplíně přece jen příliš nesedl a tak tito starší členové začali jezdit do přírody sami - a tak vznikl český tramping (prvním trampům se říkalo "divocí skauti"). Je asi otázkou pro historiky a psychology, zda pozdější obrovský rozmach tramping u nás jako v jediné evropské zemi byl dán spíše českou mentalitou nebo přírodními či společenskými podmínkami; faktem je, že díky tomu je zálesáctví a táboření u naší mládeže mnohem populárnější, než kde jinde. A přesto, že skauting

nejší než jiné "přerušené" organizace (Sokol, Orel) a než skautské organizace v jiných zemích (Maďarsko), vděčíme do značné míry jednak trampskému podvědomí našich mladých lidí, jednak turistickým a dalším oddílům, které u nás v minulých letech poloilegálně vytvářely konkurenci monopolní pionýrské ideologii. Němečtí skauti mně potvrdili svou zkušenost společnou pro celou západní Evropu - skauting má naprostý nedostatek vůdců, protože nutnost pro "normální" život ve společnosti je v první řadě vydělávat peníze - a práce ve vedení oddílu může úspěšnou kariéru brzdit. Podobný

Wiena '90 - foto Milan Žaloudek

fenomén zaznamenávám už i u nás: například v našem středisku stálo v minulých letech v čele oddílů, které pracovaly jako Tomy, několik vynikajících jedinců, mladých mužů s vysokými organizačními schopnostmi a přemírou energie, pro něž bylo vedení oddílu nejlepším způsobem seberozvíjení v dobách totality. Je však logické, že dnes se ti lidé realizují jako úspěšní podnikatelé, kteří umějí pracovat naplno 16 hodin denně. Do vedení oddílů se ale schopní jedinci již nedostávají.

Problémem, kde brát nové vedoucí, se bude muset naše organizace zabývat určitě mnohem důkladněji než dosud. Osobně vidím do budoucnosti naději v těch, kteří by měli mít pro práci s dětmi největší chuť a nadání - v učitelích. Dnes ještě většina učitelů (či spíše učitelek) jsou bohužel lidé, kteří se nedostali na jinou školu a skončili na "pedáku" bez skutečného zájmu o výchovu dětí a naopak mnozí, kteří učít chtěli, na toto studium nešli, protože to znamenalo větší požadavek politické loajality s režimem než třeba s technice (to by i můj případ). Ale vraťme se ke skautingu v cizině. Dalším problémem je styl výchovy dětí, který dnes v západní Evropě a v Americe je velice liberální, děti dostávají od dospělých doma i ve škole mnohem méně napomenutí a příkazů než u nás, mohou si více dovolit. Tento styk je obecně respektovaný a mnoho rodičů by tam své dítě ke skautům nedalo, neboť tam to zavání nějakou polovojskovskou disciplínou, která se jim příčí. (Tento názor jsem

slýšel v cizině z více míst). U nás zatím tento problém není, ale například velmi malý zájem o roving by nás měl vést k zamyšlení, protože možná jde o obdobné důvody.

Letos jsem měl možnost hovořit se skauty z USA a Kanady. I přes uváděná velká čísla členské základny je tam význam skautské organizace poměrně malý a veřejnost zastává názor, že současně největší problémy mládeže jsou drogy a kriminalita a že skauting tyto problémy nevyřeší. Skauting je tam brán jako něco, co přežívá z minulosti a co se moc dobře nehodí do současného životního stylu. Není to pro nás příjemné zjištění, ale je to tak. Přitom americký skauting používá moderní výbavu (šokovala mě "Kapezka", která se prodává už vybavená vším potřebným, s lílím a seznamem vybavení na víčku). Tábořit volně je sice možné tam, kde není soukromá půda (tedy např. v "National Forests"), ale Američana by taková možnost zřejmě nenašla. Romantiku, na kterou jsme zvyklí, bychom tu marně hledali. (V Kanadě jsem viděl skauty, kteří měli přes skautské kroje klasické woodcrafterské šerpy, na nichž ovšem místo Setonových symbolů orlích per byly našité odborky. Naši ortodoxní woodcargeři i ortodoxní skauti by asi byli pohoršeni, za mořem však tato hnutí do značné míry splývají).

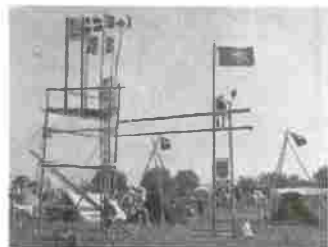
Co tedy pro nás ze zahraničních zkušeností plyne? Předně si musíme uvědomit, že popularita našeho skautingu není nic samozřejmého a musíme se přičinit o to, aby život v normální tržní společnosti nezpůsobil odsunutí skautingu na vedlejší kolej, jako je tomu v cizině. Dále si uvědomme, čím skauting lákal naše předky: bratři Svojsík, Foglar a další byli ve své době takřka revolucionáři, kteří zaváděli něco zcela nového, bojovali s konzervativními názory - a to se mládeži samozřejmě líbilo. Dnešní přílišné zahledění do minulosti může mládež naopak odrazovat. Tradice jsou dobrá věc, ale současně je nutné neustrnout a přicházet se zcela novými nápady. Vůdce, který nechápe dnešní děti a jen se pohoršuje nad jejich názory, rozhodně naší věci neprospěje.

Konečně by se podle mého názoru měl více respektovat vývoj oddílů pracujících v posledních dvaceti letech. Tyto oddíly držely "zapálenou pochodň", dokázaly často dobře přizpůsobit svou činnost potřebám dnešní mládeže - a dnes je čekají ve skautské organizaci někdy takové problémy, že raději setrvávají v jiných organizacích, i když ze skautingu vyrostli. Jistě, náš cíl musí být společný, cesta k němu však nemusí být nutně jednotná. Kladme si otázku, čím dnes můžeme děti zaujmout a čím ne!

Čikisa

Intercamp '92 - foto Tomáš Mach

Ny Hedeby 69 - foto František Bobek

u nás měl dlouhé nedobrovolné přestávky, tramping nesl dále alespoň informaci o tom, že někdy existovali jacísi skauti, kteří také jezdili do přírody a tábořili. Tramping se komunistům nepodařilo zakázat a vymýtit, protože nešlo o žádnou organizaci. Trampové se rekrutovali často z různých turistických a vodáckých oddílů a zpětně tyto oddíly ovlivňovali. Tramping je nám blízký nejen svým tábořením, ale třeba i ideou kamarádství (bohužel čeština je v tomto smyslu velmi chudá a pod pojem "tramp" zahrnuje jak zálesáky, kteří milují přírodu a dálky, tak i "trampy" hospodské). Ostatně mnoho dětí v minulých letech jen díky trampům znalo nejen woodcrafterský "lesokruh", ale i skautskou lílu.

Ať se nám to tedy líbí nebo ne, za to, že skauting je u nás mnohem životaschop-

SKAUTING V USA

Dokončení z č. 4/92

Američtí skauti mají možnost vybrat si mezi více než 130 druhy odborných zkoušek Merit Badge. Mnohé jsou poměrně jednoduché (motivační charakter), ceněné jsou však "těžké" odborky, které dají práci. Mezi nejoblíbenější patří lučičnictví, táboření, občanství, záchrannářství a plavání, skauti však mohou zabrousit i do oblastí manažeringu, péče o automobil či do kosmonautiky. Odborky a mnohé další získané odznaky se nosí při slavnostních příležitostech, jakými jsou shromáždění rodičů, dvakrát do roka, našité na šerpě. Celkem bylo od roku 1911 uděleno více než 82 milionů odborek. Velmi ceněným odznakem je Order of the Arrow - Řád šípů, který mohou získat ti, kteří mají dobré znalosti o Indiánech, přírodě, umí tábořit za všech podmínek a aktivně pomáhají mladším.

Všechny tyto dovednosti lze získat v některém z takřka 800 místních táborů - většina oddílů totiž netáboří samostatně, ale

využívá služeb těchto připravených táborů. Tak je, zpravidla čtrnáctidenní, tábor dodán "na klíč". Nejceněnější je však pobyt na některé ze základů "velkého dobrodružství" (High Adventure). Nejproslulejší je Philmont Scout Ranch v Novém Mexiku, další jsou v Maine, Minnesotě, Wisconsinu, námořní základna na Floridě a základna zimního táboření na Aljašce. Oddíl si zpravidla 1-2 roky předem objedná tábor na takové základně a potom se svým vůdcem a přiděleným instruktorem absolvuje nezapomenutelný tábor, kde dopravní prostředek tvoří koně, vystřelovací vozy, kánoje a kde každý večer musí zabezpečovat potraviny před dotěrnými medvědy. Jaké jsou finanční zdroje amerických skautů? Roční příspěvek je vcelku zanedbatelný - 7 USD. Národní úřad dotuje oddíly z peněz, získaných od výstrojního oddělení, z časopisecké a knižní tvorby, z různých prací a podnikatelské činnosti a v neposlední řadě také z darů a odkazů... Nemalou roli hraje také nepřímá finanční podpora: slevy poskytované leteckými a železničními společnostmi, potravinářskými továrnami a řadou dalších užitečných podniků, jejichž ředitelé a členové správních rad jsou, ve valné většině případů - skauti. Každý oddíl vymýšlí nejrůznější způsoby získávání peněz (nejčastěji loterie a tomboly) a cíl většiny skautů je být samostatným a nevztít od rodičů na skautování ani dolar. Hledá cesty, jak si sám vydělat na kroj nebo na tábor. Nejrozšířenějším způsobem vydělávání je mytí aut, výjimkou nejsou ani "mycí linky", které si postaví družina v benzínové pumpě. Každý jejich služeb rád využije - bude mít nejen čisté auto, ale navíc podpoří skauty!

Krojové součásti a všechny potřebné věci objednává celý oddíl hromadně (sleva) ve skautském obchodě - v USA je jich asi 5 velkých a dále nepočítané malých v režii councilů. Vše je uskutečňováno formou zásilkové služby podle každoročně vydávaného, zhruba šedesátistránkového katalogu. Skautský lid má k dispozici několik periodik: Boys Life je oblíbený měsíčník, vydávaný v sedmimilionovém nákladu. Píše nejen o skautských oddílech, ale přináší množství dobrodružných příběhů a sportovních komentářů. Jednou za dva měsíce vychází Scouting, určený většinou vůdcům. Pro rovery je k mání měsíčník Exploring a všichni "orlové" dostanou čtyřikrát do roka věstník Eagle.

Ondra Vanke

Tiskneme levačku

Životního jubilea - 70 let - se v plné svěžesti a aktivitě dožil skaut tělem i duší, bratr MUDR. Jiří Čermák, skautskou přezdívkou Jir.

Jeho výchovné i organizační úsilí a schopnosti poznamenaly minimálně dvě generace skautů, turistů a ochránců přírody zejména ve Vrchotových Janovicích a Votičích. Jeho životní příběh je jedním velkým dobrodružstvím a vlastně ilustruje tmitou cestu českého skautského vůdce v minulých desetiletích.

Po revoluci v r. 1945 založil Jir se svým starším kamarádem junácký oddíl v Radošovicích u Říčan. V r. 1946 vedl spolu s dalšími bratry z Říčan svůj první letní tábor na Želivce u Borovské a další v r. 47 a 48. Pak však začal do jeho osudu zasahovat tzv. "vítězný únor" a tak byl Jir díky své skautské aktivitě poprvé vyloučen ze studia medicíny. V r. 1949 se ještě účastnil společného tábora se skauty z Bílé Hory. Po likvidaci Junáka v r. 1950 sblížil Jir bývalým vedoucím činovníkům skautské organizace br. Jančovsi a Průchovi vypracování příručky o uzlování. Nevěděl však, že se prací na příručce dopouští tehdy vlastizrádného činu, protože se vlastně účastnil práce v ilegální skautské skupině, která se připravuje na obnovu skautského hnutí. V té době byl již zaměstnán jako laborant a dokonce se mu podařil nový zápis na studia.

Ilegální skautská skupina však byla prozrazena, začaly výslechy a následoval další vyhazov ze školy. V r. 1952 byl Jir odsouzen a trest si odpykával v Jáchymovských dolech. Na amnestii prezidenta Zápotockého byl propuštěn a pracoval u stavebních firem jako tesař a figurista. V r. 1957 se znovu zapsal na studia, tentokrát úspěšně. Na umístěnkou se přestěhoval do Vrchotových Janovic, kde v r. 1962 založil "Biokroužek" (kroužkování ptáků). V r. 1967 postavil s dětmi tábornický srub - základnu a v průběhu r. 1968 převedl biokroužek do řad obnovy Junáka ve voticckém středisku. V roce 1970 udělilo ústředí Jirovi skautské vyznamenání, bronzový Syrix. Po zákazu Junáka se v r. 1972 marně pokoušel o založení místní pobočky Svazu ochrany přírody a krajiny TIS. Po dlouhém období pústy, kdy pouze spolupracoval s voticou tělovýchovou, založil v r. 1985 mysliveckoochranný kroužek na janovické škole. V r. 1988 mu v Sokole Silůvky u Brna vyšla dlouho připravovaná příručka o uzlech "JAK ZAVÁŽET". V prosinci 1989 se obnovuje práce skautského střediska ve Votičích a Jir je jedním z prvních, kdo se hlásí do práce. Převládá důb z Janovic do voticckého střediska a sám je zvolen jeho vedoucím. Dnes, pro aktuální nedostatek vhodných vůdců a vůdkyň má Jir na svých bedrech ještě skautský oddíl ve Vrchotových Janovicích a funkci výchovného zpravodaje ORJ Benešov.

Foto Hana Řehořová

Náš Jir je příkladem člověka, který povýšil jámy společné nad své soukromé. Ochotně předává své bohaté zkušenosti náročnějším a skutečně nic mu není záležko. Proto ho máme rádi, tiskneme mu upřímně levačku a voláme: Jirovi hip, hip, hurá!

Pavel Linhart - Čert

Skautem po celý život

Trojí násilné potlačení skautského hnutí zčásti zavalo stopy práce a života mnoha našich nádherných skautských společenství a těch, kteří je vytvářeli. Je mezi námi dnes už jen velmi málo těch, kteří v posledních padesáti letech nikdy nepostáli skautovat a kteří se ve svém životě třikrát aktivně podíleli na vzkrášení českého skautingu. Jedním z nich je bratr Jan František Remišer -

Lon. Letos v květnu jsme oslavili jeho osmdesátiny, své skautské šedesátiny má už dva roky za sebou. Vlasů neměl nikdy nazbyt a tak se ani nezdá, že by se za ta léta nějak moc změnil. Ve svém starém canbuchi jsem našel zápis z roku 1943: "Se Staroušem na puťáku" - říkali jsme mu totiž odjakživa "Starous" v době, kdy mu nebylo ani třicet...

Skautovat začal v roce 1930 v oddíle P. Gargely ve Strašnicích a tento oddíl nakonec také vedl. Později pracoval jako činovník v tehde-

ším "Ústředí katolického skautu", které se však časem dostalo do sféry politického vlivu a které proto opustil. Stal se spolu zakladatelem "Ústředí skautů katolíků v Čechách", které bylo samostatnou složkou "Svazu skautů a skauetek RCS". V té době se také stýkal s A.B. Svojsíkem, jehož představě českého skautingu zůstal také vždy věrný.

Za německé okupace vedl t. z. "instrukčák" (Instrukční oddíl) - samozřejmě v ilegální a vychoval tím několik výborných skautských pra-

covníků pro poválečnou dobu. Po obnově Junáka, v roce 1945 se stal vůdčí osobností v tehdejší ODS (Odbor Duchovní Služby Junáka). Jeho největší zásluhou o výchovu nové generace skautských vůdců bylo to, že vybudoval v Červeném Hrádku u Sedlčan stálou základnu pro různé skautské kursy a kde se též konaly v letech 1946 až 1947 i OLS pro vůdce a duchovní řádce oddílů se zvláštněnou náboženskou výchovou.

Po roce 1968 obnovil br. Remišer činnost LS a ve spolupráci s bývalými frekvencianty školy se mu podařilo položit základy k výchově další generace skautských vůdců. Avšak i tentokrát

jen nakrátko. Červený Hrádek mu opět vzali. Bratr Lon byl připraven i v roce 1989. S pomocí další generace skautů, kterou dobře znal z období ilegální práce za posledních dvacet let, obnovil činnost Duchovní Rady, v jejíž čele dnes už stojí br. dr. Jiří Zajíc - Edy. "Starouš" si však nedal pokoj! Hned v létě 1990 osobně vedl OLS v Čachrově na Šumavě, která přímo navázala na tradici Červeného Hrádku. Také v červenci 1991 vedl s týmem svých spolupracovníků lesní školu, tentokrát tzv. ELS ("Ekumenická Lesní Škola"). Jeho skautskou činnost v obou temných obdobích zákazu skautingu nelze popsat jen v krátko.

Pro svou skautskou činnost musel opustit své zaměstnání soudního úředníka a ztrávil téměř tři roky ve vězení v Kartouzích, ve Valdicích a v Jáchymově, což se projevilo i na jeho zdraví. Čas na svobodu věnoval skautingu. Bez ohledu na politickou situaci, objevil se vytrvale různé skautské skupiny, navštěvoval ilegální skautské tábory stále připravoval budoucnost. Jeho zásluhou vyrostla již třetí generace křesťanské LS a již čtvrtá generace skautských vůdců v této tradici. Byl a je totiž - vždy připraven.

Přemysl Mucha - Dóda.

Ladislav Rusek-Saman

Saman - kouzelník rydla a para, tak by se dala vysvětlit jeho předlívka.

Původně ho to táhlo k lesářství. Skončil u kumštu, který však má k přírodě velice blízko, možná víc než dnešní moderní lesářství. Řadu let učil výtvarnou výchovu na různých školách až do roku 1961, kdy se stal asistentem na Pedagogické fakultě v Olomouci.

Narozen ve Slezsku v roce 1927 oslavuje tedy letos své pětádesátiny. Nesmíme zapome-

nout, že byl jedním ze zakládajících členů skautingu v Oseku nad Bečvou, kde byl nejdříve řádcem první družiny, a pak i vedoucím celého oddílu. Skauting na jedné straně, lesní moudrost ze spisů E.T. Setona a M. Seiferta na druhé, ho vedly po stezkách vedoucích do hlubin poznávání tajů přírody.

Ve své výtvarné činnosti se zabývá převážně grafikou, volnou a užitou, ilustracemi knih, zejména bibliofilijských vydání. Stal se jedním z našich výtvarníků, kteří šli slávu české grafiky daleko do zahraničí. Sám uspořádal na dvacet souborných výstav, ale účastnil se více než přes dvě stě jiných u nás i v cizině. Vytvořil přes 800 exlibris a novoročenek.

Řadu svých drobných grafik doprovází vlastními verši, jež opěvují kamarádství, přírodu a lásku.

Možnost prohlížet Samanovy grafiky je požitek a vede k vášnivému sběratelství.

Mezi bibliofilijská vydání s jeho ilustracemi patří například Wolkerovy "Verše z pozůstalosti", nebo Seifertovo "Pražské nocturno". Z jeho vlastních bibliofilijských vydání lze uvést "Šestero úvah" (1980), "Malé květoslovi" (1984), "Rozvátá slůvka" (1987). V době totality vydal deset svazků "Stežky za modrou oblohou". Obsahem byly úvahy směřující ke sblížení složek "lesního národa" - skautů, woodcraftů a trampů. V době zákazu skautingu propůjčoval své fakultní místnosti k schůzkám skupiny oldskautů. Našel se mezi nimi udat a Saman byl přímo na půdě fakulty zatčen. Po sametové revoluci se opět zapojil do činnosti mezi skauty a woodcrafty hlavně svou grafikou.

Co přát jubilatovi k jeho narozeninám? Po woodcraftersky "modrou oblohu", po skautsky "buď dál ochráncem přírody" a přátelsky "zdraví a mnoho dobrých nápadů v tvůrčí činnosti pro další dlouhá léta". Upřímně tisknu levici.

Mirek-Grizzly

Portrét a grafika převzatá s laskavým svolením časopisu TRAMP.

Jsmo stále jedné krve...

Koncem listopadu svolal náčelník br. Břicháček do Brna naposledy ústřední radu Českého a Slovenského skautingu. Devět členů Slovenského skautingu a devět zástupců Junáka jednalo přátelsky se vzájemným porozuměním, poznamenaným vážností svého úkolu: ukončit činnost společné československé skautské organizace v souvislosti se zánikem společného státu.

Od zrodu Československé republiky tvořili Češi a Slováci jediné skautské hnutí, které se stalo jedním ze zakládajících členů světové skautské organizace. Překonal trojí potlačen a změny státoprávního uspořádání: po válce vznikl Československý Junák jako vrcholná organizace českého a slovenského Junáka s náčelníkem Dr. R. Plajnerem, který stál v jeho čele i po roce 1968. V r. 1990 byl Český a Slovenský skauting znovu přijat do světové skautské rodiny a jeho prostřednictvím byly členy WAGGGS, WOSM a později i IFOFSAG skautské národní svazy z České a Slovenské republiky.

Ústřední rada oznámila světovým ústředím ukončení činnosti Českého a Slovenského skautingu k 31.12. 1992 a k tomuto datu splnila všechny povinnosti včetně finančních závazků. Pověřila Slovenský skauting a Junák, svaz skautů a skautek, aby dále jednaly samostatně se světovými ústředími.

Nástupnické organizace - Junák a Slovenský skauting - přejímají všechna práva a povinnosti vyplývající z členství ve WOSM a WAGGGS (kmen dospělých v IFOFSAG) včetně závazku zaplatit členské příspěvky na rok 1992-93 již samostatně. I tento akt provedla ústřední rada Junáka a ústřední náčelnictví Slovenského skautingu současně, aby bylo zřejmé, že bratrské spojení mezi námi trvá.

Řád Stříbrného vlka, Stříbrného trojlistku, Skautské lásky a Zlatý stupeň za čin junácký (pro OS Řád zlaté syringy) nadále přestanou být společnými řády. Ústřední rady ČaSS udělila padesátí sestřím a bratrům z České a Slovenské republiky Řád tří prutů bratrství; nejvyšší orgány Slovenského skautingu i Junáka jej budou i nadále udělovat těm, kdo se zaslouží o vzájemnou spolupráci. Děkuje i všem ostatním skautům z Čech, Slovenska, Moravy a Slezska za dobrou práci pro československý

skauting; i když se obě organizace dělí, naše společné hnutí žije dál. V tomto duchu patří zbytek schůze našim perspektivám, které jsou zejména výchovné. Kmenoví náčelníci obou organizací proto vytvořili neformální společný výbor a na pravidelných schůzkách budou koordinovat vzájemnou spolupráci. Navážeme na dobré tradice z minulosti - vzpomínáme mezinárodní ILŠ našich sester v Zubří, na společný seminář WOSM aid. V r. 1993 se bude konat společná ústřední lesní škola a na ní dohodneme další práci - především na půdě lesních škol. Plánujeme i jiné společné semináře, výměny tábořích a společné podniky oddílů a středisek (bratr ústřední náčelník Rubeš nabídl velmi atraktivní náměty). Budeme si vyměňovat základní výchovné podklady a vydávat společné publikace - také časopis Skauting bude jako doposud sloužit oběma organizacím.

Po jednomyslném schválení všech potřebných dokumentů však bylo mezi námi mnohem víc než svornost: pojal nás skutečný duch bratrství, vůle, že nedáme zahynout odkazu našeho zakladatele A. B. Svojského, závazek též skautského slibu v Pravdě a Lásce.

J.P.

Milí přátelé,

děkuji Vám za Vaši obětavou službu při naší Vánoční sbírce pro opuštěné staré spoluobčany. Vím, že se při ní vystřídali skauti ze všech pražských oddílů, že byli všichni ochotní a nedali se odradit deštěm a chladem. Sbírká vynesla celkem 60 899,35 Kčs. Z toho bylo 10 130 Kčs v pokladně, kterou jsme zapůjčili pražským Junákům na vlastní sbírku (Akelův fond bratrství - pozn. red.). Prosim, poděkujte všem, kdo jakkoliv při naší vánoční akci pomáhal.

Přeji vám vše dobré do roku 1993.

Srdečně zdraví

Olga Anna Long
předsedkyně Výboru dobré vůle

SKAUTING 5